# KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2015/456

**(2014. gada 5. septembris)**

**par atbalsta shēmu SA.26212 (11/C) (ex 11/NN – ex CP 176/A/08) un SA.26217 (11/C) (ex 11/NN – ex CP 176/B/08), ko īstenojusi Bulgārijas Republika saistībā ar meža zemes maiņu**

*(izziņots ar dokumenta numuru C(2014) 6207)*

**(Autentisks ir tikai teksts bulgāru valodā)**

**(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Komisijas 2011. gada 29. jūnija Lēmumu C(2011) 4444 ([1]),

pēc tam, kad ieinteresētās personas tika aicinātas iesniegt piezīmes atbilstoši minētajiem noteikumiem, un ņemot vērā to piezīmes,

tā kā:

## 1. PROCEDŪRA

(1) Komisija 2008. gada 17. jūlijā no sūdzības iesniedzēja, kas vēlējās palikt anonīms (turpmāk "pirmais sūdzības iesniedzējs"), saņēma vēstuli, kurā bija apgalvots, ka Bulgārijas Republika ir piešķīrusi atbalstu saistībā ar īpašumtiesību maiņu no privātas meža zemes pret valsts meža zemi, pēc kuras bieži tika mainīts arī paredzētais zemes lietojums no meža zemes uz būvniecībai pieejamu zemi. Pirmais sūdzības iesniedzējs iesniedza papildu informāciju ar 2008. gada 28. augusta, 3. septembra, 1. oktobra, 5. decembra, 2010. gada 18. februāra, 12. oktobra un 2011. gada 26. janvāra vēstulēm.

(2) Komisija 2009. gada 27. janvārī no trešās personas saņēma papildu informāciju par apstrīdētajiem maiņas darījumiem. Otrā sūdzība par minētajiem maiņas darījumiem tika iesniegta 2009. gada 14. maijā, un tās iesniedzējs sniedza papildu informāciju 2009. gada 2. un 8. jūnijā. Vēl viena trešā persona 2010. gada 23. martā iesniedza Komisijai informāciju par minētajiem maiņas darījumiem.

(3) Bulgārijas iestādes informāciju par apstrīdētajiem maiņas darījumiem iesniedza Komisijai ar 2008. gada 2. septembra, 2008. gada 28. oktobra, 2010. gada 4. janvāra, 23. marta, 27. marta, 30. augusta un 2011. gada 14. februāra vēstulēm. Sanāksmēs, kas notika starp Komisijas dienestiem un Bulgārijas iestādēm 2010. gada 22. februārī, 12. oktobrī un 2011. gada 3. februārī, Bulgārijas iestādes sniedza papildu informāciju par attiecīgajiem maiņas darījumiem.

(4) Ar 2011. gada 29. jūnija vēstuli Komisija informēja Bulgārijas Republiku, ka ir nolēmusi attiecībā uz apstrīdētajiem maiņas darījumiem sākt Līguma 108. panta 2. punktā noteikto procedūru. Komisijas lēmums par oficiālās izmeklēšanas procedūras sākšanu (turpmāk "lēmums par procedūras sākšanu") tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ([2]). Komisija aicināja ieinteresētās personas iesniegt tai savas piezīmes par minēto pasākumu.

(5) Ar vēstuli, kas saņemta 2011. gada 29. septembrī, Bulgārijas iestādes iesniedza savas piezīmes attiecībā uz lēmumu par procedūras sākšanu.

([1]) OV C 273, 16.9.2011., 13. lpp.
([2]) Skatīt 1. zemsvītras piezīmi.

(6) Komisija saņēma piezīmes attiecībā uz lēmumu par procedūras sākšanu no šādām ieinteresētajām personām: *Ecobalkani-Bulgaria EOOD* ([3]), *Vihren OOD* ([4]), *Aqua Estate OOD* ([5]), *Elkabel AD* ([6]), *Jivka Blagoeva* ([7]), *V-N-G Confort OOD* ([8]), *Yavor Haytov* ([9]), *Simeon Stoev Mirov* ([10]), *LM Impex EOOD* ([11]), *All Seas Property 2 OOD* ([12]), *Litex Commerce AD* ([13]), *Foros Development EAD* ([14]), *Izgrev 5 EOOD* ([15]), *BOIL OOD* ([16]), *BG Land Co OOD* ([17]), *Mirta Engineering EOOD* ([18]), *Beta Forest EOOD* ([19]), *Kosta Gerov* ([20]), *Marieta Babeva* ([21]), *Dimitar Terziev* ([22]), *Svetoslav Mihailov* un *Elizabet Mihailova* ([23]), kā arī no sūdzības iesniedzēja, kas lūdza neizpaust tā identitāti ([24]).

(7) Ar 2011. gada 1. septembra, 5. oktobra, 25. novembra, 14. decembra un 2012. gada 3. aprīļa vēstulēm Komisija pārsūtīja minētās piezīmes Bulgārijas iestādēm, kam tika sniegta iespēja atbildēt. Bulgārijas Republikas piezīmes par ieinteresēto personu piezīmēm tika saņemtas attiecīgi ar 2011. gada 4. novembra, 15. decembra, 2012. gada 12. janvāra un 25. aprīļa vēstulēs.

(8) Bulgārijas iestādes sniedza papildu informāciju par apstrīdētajiem maiņas darījumiem ar 2011. gada 2. decembra vēstuli un 9. decembra sanāksmē, kurā piedalījās Komisijas dienesti.

(9) Komisija ar 2012. gada 9. februāra vēstuli pieprasīja no pirmā sūdzības iesniedzēja papildu precizējumus par konkrētiem tā iesniegtajiem pierādījumiem.

(10) Komisija 2012. gada 3. aprīlī pārsūtīja Bulgārijas iestādēm no vairākām trešām personām ([25]) saņemtās papildu piezīmes. Bulgārijas Republikas piezīmes par minētajām piezīmēm Komisija saņēma 2012. gada 25. aprīlī un 15. maijā.

(11) Komisija pieprasīja no Bulgārijas iestādēm papildu informāciju. Bulgārijas iestādes 2012. gada 17. augustā prasīja pagarināt minētās informācijas sniegšanas termiņu; Komisija to pagarināja 2012. gada 31. augustā. Bulgārijas iestādes 2012. gada 19. septembrī sniedza prasīto informāciju.

(12) Komisija 2012. gada 3. oktobrī pieprasīja papildu precizējumus no *Elkabel AD*, kas ir viena no trešām personām, kuras iesniedza piezīmes attiecībā uz lēmumu par procedūras sākšanu; papildu precizējumi tika sniegti 2012. gada 31. oktobrī.

(13) Ar 2013. gada 14. janvāra, 17. maija, 22. jūlija un 22. oktobra vēstulēm Komisija pieprasīja no Bulgārijas iestādēm papildu informāciju, kas tika sniegta attiecīgi 2013. gada 4. un 5. februārī, 25. jūnijā un 5. jūlijā, 16. un 23. augustā, 19. novembrī un 20. decembrī. Daļu no informācijas, kas sniegta ar pēdējām vēstulēm, Bulgārijas iestādes vēlāk nosūtīja atkārtoti 2014. gada 21. janvāra e-pastā.

([3]) 2011. gada 26. jūlija vēstule.
([4]) 2011. gada 27. jūlija vēstule.
([5]) 2011. gada 28. jūlija un 14. oktobra vēstules.
([6]) 2011. gada 29. jūlija vēstule.
([7]) 2011. gada 29. jūlija vēstule.
([8]) 2011. gada 29. jūlija vēstule.
([9]) 2011. gada 30. jūlija, 15. oktobra un 22. oktobra vēstules.
([10]) 2011. gada 31. jūlija vēstule.
([11]) 2011. gada 1. augusta vēstule.
([12]) 2011. gada 1. augusta vēstule.
([13]) 2011. gada 5. augusta vēstule.
([14]) 2011. gada 12. augusta vēstule.
([15]) 2011. gada 22. augusta vēstule.
([16]) 2011. gada 12. oktobra vēstule.
([17]) 2011. gada 14. oktobra un 23. oktobra vēstules.
([18]) 2011. gada 14. oktobra vēstule.
([19]) 2011. gada 14. oktobra vēstule.
([20]) 2011. gada 16. septembra un 15. oktobra vēstules.
([21]) 2011. gada 16. septembra un 15. oktobra vēstules.
([22]) 2011. gada 16. septembra un 15. oktobra vēstules.
([23]) 2011. gada 15. oktobra un 7. decembra vēstules.
([24]) 2011. gada 17. oktobra vēstule. Saskaņā ar Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.), 6. panta 2. punktu šī ieinteresētā persona lūgusi neizpaust attiecīgajai dalībvalstij tās identitāti iespējama kaitējuma dēļ.
([25]) *Aqua Estate OOD*, *Beta Forest EOOD*, *Kosta Gerov*, *Dimitar Terziev*, *Yavor Haytov*, *Valentina Haytova*, *Georgi Aleksandrov Babev*, *Marieta Babeva*, *Elizabet Mihaylova*, *Svetoslav Mihaylov*, *BG Land Co OOD*, *Mirta Engineering EOOD*, *Miks PS-OOD* un *Boil OOD*.

## 2. PASĀKUMA APRAKSTS

### 2.1. ZEMES MAIŅAS DARĪJUMI

(14) Valsts īstenotas ekspropriācijas dēļ 1947. gadā visa mežu zeme Bulgārijā kļuva par valsts īpašumu. Šāda situācija saglabājās līdz 2000. gadam, kad tika sākta meža zemes atdošana atpakaļ to iepriekšējiem privātīpašniekiem.

(15) Pamatojoties uz Mežu likuma ([26]) grozījumiem, kas stājās spēkā 2002. gada 22. februārī, kļuva iespējama nesen privatizētās meža zemes maiņa pret valsts meža zemi no Valsts mežu fonda. Minētais Meža likuma grozījums bija spēkā līdz 2009. gada 27. janvārim, un tajā bija paredzēta kārtība un nosacījumi, saskaņā ar kuriem veicami maiņas darījumi.

(16) Maiņas darījumu nolūkos privātās un valsts meža zemes cenas tika noteiktas, pamatojoties uz īpašiem noteikumiem, proti, Noteikumiem par pamatcenu aprēķinu, izslēgtajās teritorijās esošās zemes cenām un lietošanas un servitūtu tiesību radīšanu attiecībā uz mežiem un meža resursu zemi ([27]) (turpmāk "Noteikumi par pamatcenām"), kas stājās spēkā 2003. gada 18. novembrī. Bulgārijas tiesību akti neļāva ekspertiem, kuri veic novērtēšanu, atkāpties no cenām, kas noteiktas meža zemei, piemērojot Noteikumus par pamatcenām.

(17) Pamatojoties uz minētajiem noteikumiem, meža zemes gabala cenu nosaka kā attiecīgās zemes pamatvērtības un audzes (uz meža zemes augošo augu sugu) vērtības summu.

(18) Zemes vērtību nosaka, pamatojoties uz zemes vidējo vērtību atbilstoši zemes kategorijām, kas nodrošina identiskus apstākļus augu augšanai (150 vietu veidi saskaņā ar Noteikumu par pamatcenām 1. pielikumu). Tad vērtību koriģē, izmantojot korekcijas koeficientu, kurā ņemta vērā zemes atrašanās vieta attiecībā pret vietējo un valsts infrastruktūru. Korekcijas koeficientu (Km), kas paredzēts Noteikumu par pamatcenām 2. pielikumā, nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$Km = 1 + g + m + s + p,$$

kur:

p = koeficients, ar ko izsaka attālumu līdz ceļam ar segumu, mērot taisnā līnijā (no 0,00 līdz 0,20);

s = koeficients, ar ko izsaka attālumu līdz pilsētas teritorijai, mērot taisnā līnijā (no 0,00 līdz 0,25);

m = koeficients, ar ko izsaka attālumu līdz jūrai, mērot taisnā līnijā (no 0,00 līdz 0,20);

g = koeficients, ar ko skaitļos izsaka attālumu līdz konkrētai pilsētai (pa īsāko ceļu no attiecīgā zemes gabala līdz pilsētai). Pilsētas ir iedalītas sešās grupās, kā norādīts 1. tabulā.

*1. tabula*

| 1. grupa: | 2. grupa: | 3. grupa: | 4. grupa: | 5. grupa: | 6. grupa: |
|---|---|---|---|---|---|
| Sofija (no 0,00 līdz 0,70) | *Ruse*, *Plovdiv*, *Burgas* un *Varna* (no 0,00 līdz 0,50) | *Blagoevgrad*, *Veliko Tarnovo*, *Vratza*, *Pleven* un *Stara Zagora* (no 0,00 līdz 0,40) | citas rajona pilsētas (no 0,00 līdz 0,35) | citas lielpilsētas (*Botevgrad*, *Gorna Oryahovitza*, *Dimitrovgrad*, *Dupnitza*, *Kazanlak*, *Karlovo*, *Lom*, *Petrich*, *Samokov*, *Svishtov* un *Cherven Bryag*) (no 0,00 līdz 0,30) | citi pašvaldību centri (no 0,00 līdz 0,10) |

([26]) Bulgārijas Mežu likums, publicēts Bulgārijas 1997. gada 29. decembra *Oficiālajā Vēstnesī* Nr. 125.
([27]) Pieņemti ar Ministru padomes 2003. gada 6. novembra Dekrētu Nr. 252, kas publicēts Bulgārijas 2003. gada 18. novembra *Oficiālajā Vēstnesī* Nr. 101 (jaunākie grozījumi publicēti Bulgārijas 2007. gada 5. janvāra *Oficiālajā Vēstnesī* Nr. 1).

(19) Zemes vērtību koriģē vēlreiz, pieskaitot palielinājumu uz vienu hektāru (pieauguma vienība), ko nosaka, pamatojoties uz zemes vidējo cenu teritorijā, kurā atrodas zemes gabals. Šādas pieauguma vienības ir paredzētas Noteikumu par pamatcenām 3. pielikumā un norādītas 2. tabulā turpmāk.

*2. tabula*

| | Pieauguma vienība (BGN/hektāri) |
|---|---|
| Sofija, valsts kūrorti un blakusesoši brīvdienu dzīvojamie rajoni, kas atrodas līdz 10 km attālumā no jūras | 5 000 |
| 1. un 2. kategorijas apmešanās vietas | 2 000 |
| 3. un 4. kategorijas apmešanās vietas | 1 000 |
| 5. un 6. kategorijas apmešanās vietas | 500 |
| 7. un 8. kategorijas apmešanās vietas | 0 |

(20) Zemes kopējo vērtību, kas noteikta, izmantojot šo mehānismu, dēvē par zemes pamatvērtību.

(21) Audzes (uz zemes augošo augu sugu) vērtību veido audzes konkrētā vecuma vērtība un prognozētā audzes ciršanas vecuma vērtība. No mežaudzēm iegūtas koksnes vērtība mežaudžu attiecīgajā vecumā (vecumā, kāds ir novērtēšanas brīdī) ir vienāda ar peļņu, ko gūst no attiecīgo šķirņu pārdošanas par vidējām tirgus cenām, atskaitot izmaksas, kas saistītas ar koku ciršanu un koksnes sākotnējo apstrādi un transportēšanu līdz pagaidu uzglabāšanas vietai. Ja ienākumi nesedz izmaksas, uzskata, ka koksnei nav nekādas vērtības.

(22) Ienākumus no pārdošanas nosaka, sašķirojot audzi un nosakot katras šķiras koksnes apjomu. Izmaksas (BGN/kubikmetrs), kas saistītas ar koku ciršanu un koksnes sākotnējo apstrādi cirsmā ar vidēju sarežģītības līmeni, nosaka pēc koku veida un koksnes kategorijas uz attiecīgās zemes. Koksnes transportēšanas izmaksas nosaka pēc koku veida, koksnes kategorijas un vidējā transportēšanas attāluma no attiecīgās vietas. Transporta izmaksas uz katru ceļa kilometru reizina ar koeficientu, kurā ir ņemts vērā maršruta sarežģītības līmenis.

(23) Mežu izpildaģentūrai (turpmāk "MIA") ([28]) būtu regulāri jānosaka un jāatjaunina vidējās tirgus cenas un ar koku ciršanu un koksnes sākotnējo apstrādi un transportēšanu saistītās izmaksas, pamatojoties uz svērtajām vidējām vērtībām, kas aprēķinātas no statistikas datiem, kuri savākti trīs gadu laikā (pēdējam gadam ir divkāršs svērums).

(24) Tādējādi, zemes pamatvērtībai pieskaitot novērtētāja noteikto audzes vērtību, iegūst meža zemes gabala pamatcenu.

(25) Minētajai pamatcenai piemēro korekciju, lai ņemtu vērā vidi veidojošās dabas aizsardzību un meža zemes nodrošinātās atpūtas funkcijas attiecībā uz zemi, kas atrodas teritorijās, kurām piemēro tā dēvēto "īpašo aizsardzību pret urbanizāciju" un kuras ar tiesību aktiem izveidotas konkrētos Bulgārijas reģionos. Atbilstoši Noteikumu par pamatcenām 19. pielikumam šādās teritorijās esošu meža īpašumu pamatvērtību reizina ar koeficientu (K), kas norādīts 3. tabulā ([29]).

*3. tabula*

| | |
|---|---|
| Melnās jūras piekrastes pirmā teritorija | K = 6 |
| Melnās jūras piekrastes otrā teritorija | K = 5 |

([28]) Mežu izpildaģentūras iepriekšējais nosaukums bija "Valsts mežu aģentūra" jeb "VMA". Konsekvences labad viscaur šajā lēmumā tā ir dēvēta par "MIA".

([29]) Ja īpašums atrodas vairāk nekā vienā teritorijā, ņem vērā lielāko koeficientu.

| | |
|---|---|
| Valsts nozīmes kūrortu teritorijas, kūrorti un apmešanās vietas | K = 4 |
| Mežs un zemes, kas atrodas teritorijās, kuras stiepjas no valsts un pašvaldības ceļu malai līdz būvniecību ierobežojošām līnijām | K = 3 |
| Vietējas nozīmes kūrortu teritorijas, kūrorti un apmešanās vietas | K = 4 |

(26) Visbeidzot, zemes pamatcenai piemēro tā dēvēto "tirgus regulatora koeficientu" atbilstoši Noteikumu par pamatcenām 20. pielikumam. Minēto koeficientu izsaka BGN/$m^2$, un tas svārstās no 10 zemei, kas atrodas blakus jūrai, lieliem kalnu kūrortiem un Sofijai, līdz 1 zemei ar visneizdevīgāko atrašanās vietu.

(27) Neatkarīgi no iepriekšminētā, ja maiņas darījumā privātpersona saņēma meža zemi, kam ir augstāka kopējā administratīvā cena nekā zemei, kuru tā nodevusi, attiecīgajai personai bija jākompensē valstij cenas atšķirība. Kā norādījušas Bulgārijas iestādes, parasti valsts piekrita maiņas darījumiem tikai tad, ja tā saņēma zemi ar augstāku administratīvo vērtību. Tomēr šāds noteikums attiecas tikai uz privātu zemes gabalu kopējo administratīvo cenu, kas ir augstāka par maiņas darījumā saņemtās valsts zemes administratīvo cenu, nevis tās cenu par kvadrātmetru.

(28) Meža zemes maiņas aizliegums stājās spēkā 2009. gada 27. janvārī. Tādējādi izskatāmais apstrīdēto maiņas darījumu laikposms ir no 2007. gada 1. janvāra – datuma, kad Bulgārija pievienojās Savienībai, – līdz 2009. gada 27. janvārim – maiņas darījumu moratorija ieviešanas datumam (turpmāk "izskatāmais laikposms").

### 2.2. PAREDZĒTĀ ZEMES LIETOJUMA MAIŅA

(29) Sūdzības iesniedzēji arī apgalvo, ka pēc maiņas darījumiem bieži tika mainīts arī paredzētais zemes lietojums no meža zemes uz būvniecībai pieejamu zemi un ka šāda maiņa vēl vairāk palielināja tirgus vērtības atšķirības starp maiņā iesaistīto valsts meža zemi un privātajiem zemes gabaliem.

(30) Bulgārijas iestādes paskaidroja, ka paredzētā zemes lietojuma maiņas procedūru reglamentē nevis Mežu likuma noteikumi (kā tas ir attiecībā uz zemes maiņas darījumiem), bet gan atsevišķs tiesību aktu kopums, kurā ietverts arī Telpiskās plānošanas likums (turpmāk "TPL") ([30]). Saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem jebkurš meža zemes īpašnieks, nosūtot pieteikumu MIA (kas bija daļa no Lauksaimniecības un pārtikas ministrijas ([31])) izpilddirektoram, var pieprasīt, lai paredzētais viņa meža zemes lietojums tiek mainīts uz būvniecībai pieejamu zemi. Tad (iekšēju un, iespējams, ārēju) ekspertu komisija izskata šādu prasību un sniedz atzinumu izpilddirektoram, kurš pieņem pagaidu lēmumu par pieteikumu. Ja lēmums ir labvēlīgs un apstiprina pieteikuma pamatotību un likumību, to pārsūta visiem par paredzētā lietojuma maiņu atbildīgajiem dienestiem (provinces gubernatoram, pašvaldības mēram un par mežiem atbildīgā reģionālā direktorāta direktoram).

(31) Pamatojoties uz labvēlīgu pagaidu lēmumu, īpašnieks iesniedz pieteikumu attiecīgajai pašvaldībai par sīki izstrādāta ģenerālplāna pasūtīšanu, izstrādi un apstiprināšanu. Par šādu plānu ir jāapspriežas ar visām (vietējām) ieinteresētajām personām. Ja atbildīgās iestādes apstiprina plānu, pēc tā stāšanās spēkā zemes īpašnieks iesniedz pieteikumu lauksaimniecības un pārtikas ministram par attiecīgās meža zemes izslēgšanu no aizsargājamiem meža resursiem. Ja pieteikumu apstiprina, jāmaksā zīmognodeva, ko nosaka neatkarīgs vērtētājs atbilstoši Noteikumiem par pamatcenām.

(32) Kad meža zemes īpašnieks ir samaksājis zīmognodevu atbildīgajām iestādēm, tiek sākta procedūra administratīva lēmuma pieņemšanai par paredzētā zemes lietojuma maiņu. Atkarībā no īpašuma lieluma lēmumu pieņem vai nu lauksaimniecības un pārtikas ministrs (ja īpašums ir mazāks par 10 hektāriem), vai arī Ministru padome.

(33) 2009. gada 3. septembrī tika ieviests moratorijs turpmākai apmainītās zemes paredzētā lietojuma maiņai.

### 2.3. PASĀKUMU JURIDISKAIS PAMATS

(34) Maiņas darījumus, maiņas darījumos izmantojamo cenu aprēķinu un paredzētā apmainītās meža zemes lietojuma maiņas procedūru reglamentē šādi juridiski dokumenti:

([30]) Publicēts Bulgārijas 2001. gada 2. janvāra *Oficiālajā Vēstnesī* Nr. 1.

([31]) Laikposmā no 1999. gada līdz 2007. gadam ministrijas nosaukums bija "Lauksaimniecības un mežu ministrija". Tā tika pārdēvēta par Lauksaimniecības un pārtikas ministriju 2008. gada sākumā. Konsekvences labad viscaur šajā lēmumā lietots ministrijas pašreizējais nosaukums. Mežu izpildaģentūra (MIA) iepriekš bija daļa no minētās ministrijas.

— Bulgārijas Mežu likums,

— Noteikumi par pamatcenu aprēķinu, izslēgtajās teritorijās esošās zemes cenām un lietošanas un servitūtu tiesību radīšanu attiecībā uz mežiem un meža resursu zemi,

— Valsts īpašuma likums ([32]),

— Saistību un līgumu likums ([33]),

— Telpiskās plānošanas likums.

### 2.4. ATBALSTA SAŅĒMĒJI

(35) Iespējamie atbalsta saņēmēji zemes maiņas darījumos ir fiziskas personas, privātuzņēmumi un pašvaldības, kas bieži aktīvi darbojās nekustamā īpašuma attīstības un/vai tūrisma jomā un kas mainīja savu meža zemi pret valstij piederošu meža zemi.

## 3. **PROCEDŪRAS SĀKŠANAS PAMATOJUMS**

(36) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas, vai maiņas darījumi un/vai vēlāk notiekošā paredzētā zemes lietojuma maiņa ietver valsts atbalsta elementus Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē un vai šādu atbalstu var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu.

### 3.1. SAVSTARPĒJĀ SAIKNE STARP MAIŅAS DARĪJUMIEM UN PAREDZĒTĀ ZEMES LIETOJUMA MAIŅU

(37) Pirmkārt, Komisija pauda šaubas saistībā ar sūdzības iesniedzēju apgalvojumiem, ka vairākos gadījumos pēc zemes maiņas darījumiem notika paredzētā apmainītās zemes lietojuma maiņa no meža zemes uz būvniecībai pieejamu zemi.

(38) Ņemot vērā Bulgārijas iestāžu iesniegtos skaitliskos pierādījumus, Komisija lēmumā par procedūras sākšanu ņēma vērā, ka no 147 maiņas darījumiem, kas veikti izskatāmajā laikposmā (no 2006. gada līdz 2009. gadam), 15 darījumos vēlāk notika paredzētā zemes lietojuma maiņa (10 %). Komisija arī norādīja, ka maiņas darījumiem un iespējamiem paredzētā lietojuma maiņas pieprasījumiem piemēro atšķirīgas tiesību normas un ka uz abu veidu procedūrām attiecas atšķirīga administratīvā kārtība. Sākotnēji šķita, ka tas apstiprina Bulgārijas iestāžu apgalvojumu, ka principā abi minētie posmi nav savstarpēji saistīti ([34]).

(39) Tomēr Bulgārijas iestādes norādīja, ka formulas meža zemes administratīvo cenu un par paredzētā lietojuma maiņu maksājamās zīmognodevas aprēķināšanai tika noteiktas tādā līmenī, kas nodrošina, ka pilna meža zemes maiņas cena, kam pieskaitīta cena par zemes paredzētā lietojuma maiņu, ir, ciktāl iespējams, vienāda ar līdzīgas būvniecībai pieejamas zemes tirgus cenu. Tas varētu nozīmēt, ka iestādes pieņēma, ka daudzi ieguldītāji mēģinās apvienot abus posmus vienā darījumā.

(40) Attiecīgi Komisija pauda šaubas, vai paredzētā meža zemes lietojuma iespējamā maiņa būtu jāņem vērā, nosakot zemes gabala cenu maiņas darījumu nolūkos, t. i., vai zemes maiņa un vēlāk notiekošā paredzētā apmainītās zemes lietojuma maiņa būtu jāuzskata par savstarpēji saistītām.

### 3.2. IESPĒJAMAIS VALSTS ATBALSTS PAREDZĒTĀ ZEMES LIETOJUMA MAIŅĀ

(41) Otrkārt, Komisija pauda šaubas, vai paredzētā apmainītās zemes lietojuma maiņa galu galā varētu būt valsts atbalsts, jo tā vēl vairāk palielināja apmainītās zemes vērtību.

(42) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija norādīja, ka paredzētā zemes lietojuma maiņa *prima facie* nav saistīta ar valsts līdzekļu nodošanu. Zīmognodeva, kas maksājama par šādiem darījumiem, tika aprēķināta saskaņā ar tiesību normām un – ciktāl Komisijai zināms – tika samaksāta visos attiecīgajos gadījumos. Tāpēc, lai gan uzņēmumi, ko ietekmēja paredzētā zemes lietojuma maiņa, iespējams, guva labumu no šādas maiņas, administratīvie lēmumi, kas bija maiņas pamatā, nerada valsts atbalstu Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē. Komisija nepauda konkrētu nostāju šajā jautājumā un aicināja ieinteresētās personas izteikties par to, vai konkrētajā darbībā ir iesaistīts valsts atbalsts.

([32]) Publicēts Bulgārijas 1996. gada 21. maija *Oficiālajā Vēstnesī* Nr. 44 (jaunākie grozījumi publicēti Bulgārijas 2009. gada 2. jūnija *Oficiālajā Vēstnesī* Nr. 41).

([33]) Publicēts Bulgārijas 1950. gada 22. novembra *Oficiālajā Vēstnesī* Nr. 275 (jaunākie grozījumi publicēti Bulgārijas 2008. gada 30. maija *Oficiālajā Vēstnesī* Nr. 50).

([34]) Ar 2009. gadā ieviesto moratoriju var būt bloķēts nezināms skaits paredzētā lietojuma maiņas gadījumu.

### 3.3. IESPĒJAMAIS VALSTS ATBALSTS MEŽA ZEMES MAIŅĀ

(43) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija ņēma vērā, ka maiņas nolūkos meža zemes cenas noteica eksperti, izmantojot vienīgi Noteikumos par pamatcenām paredzētās formulas. Tāpēc Komisija pauda šaubas, vai, piemērojot minētās formulas, tika iegūta administratīva cena, kas ir līdzīga cenām, kuras iegūtas nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem atbilstošos darījumos starp divām pusēm. Tāpēc Komisija aicināja Bulgārijas Republiku un trešās personas sniegt informāciju par tirgus cenām, kas iegūtas pilnīgi privātos meža zemes pārdošanas (vai maiņas) darījumos, kuri notikuši Bulgārijā izskatāmajā laikposmā. Tāpat Komisija arī aicināja Bulgārijas Republiku un trešās personas sniegt informāciju par atšķirībām starp šādām cenām un administratīvajām cenām, kas izmantotas apstrīdētajiem maiņas darījumiem, un attiecīgi – par izrietošo iespējamo valsts atbalsta summu, kas iesaistīta šādos darījumos. Turklāt Komisija aicināja Bulgārijas Republiku un trešās personas sniegt informāciju par piemērotajiem noteikumiem attiecībā uz kompensāciju, kas samaksāta maiņas darījumos par abu apmainīto zemes gabalu cenas starpību. Visbeidzot, Komisija aicināja Bulgārijas Republiku sniegt papildu informāciju, lai pamatotu tās apgalvojumu, ka apstrīdētie maiņas darījumi neietekmē Savienības iekšējo tirdzniecību.

(44) Komisija lēmumā par procedūras sākšanu arī izklāsta savu pagaidu viedokli par to, kā būtu jānosaka no apstrīdētajiem maiņas darījumiem iegūto priekšrocību apjoms gadījumā, ja tiek konstatēts, ka maiņas darījumi rada valsts atbalstu:

i) starpība starp privātā meža zemes gabala Nr. 1 reālo tirgus cenu un zemes gabala Nr. 1 administratīvo cenu, kas noteikta atbilstoši Noteikumos par pamatcenām sniegtajiem norādījumiem;

ii) starpība starp valsts meža zemes gabala Nr. 2 reālo tirgus cenu un zemes gabala Nr. 2 administratīvo cenu, kas noteikta atbilstoši Noteikumos par pamatcenām sniegtajiem norādījumiem.

Šādā gadījumā maiņas darījumos iesaistītais valsts atbalsts būtu vienāds ar vērtību ii), no kuras atskaitīta vērtība i).

Aprēķinot darījumā iesaistīto iespējamā valsts atbalsta komponentu, būtu jāņem vērā arī ikviena naudas kompensācija, kas izriet no abu zemes gabalu, kuri ir maiņas darījuma priekšmets, administratīvo cenu, ko viena puse samaksājusi otrai pusei, starpības.

### 3.4. IESPĒJAMĀ VALSTS ATBALSTA SADERĪBA

(45) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas, vai gadījumā, ja tiek konstatēts, ka pastāv valsts atbalsts, kas izriet no paredzētā zemes lietojuma maiņas un/vai no maiņas darījumiem, šādu atbalstu varētu uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu un jo īpaši ar Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunktu un noteikumiem pamatnostādnēs par valsts reģionālo atbalstu 2007.–2013. gadam ([35]), un/vai Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu un noteikumiem Kopienas pamatnostādnēs par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei 2007.–2013. gadam (turpmāk "Mežsaimniecības pamatnostādnes") ([36]).

(46) Tāpēc Komisija prasīja, lai Bulgārijas Republika un ieinteresētās personas iesniedz apsvērumus par apstrīdēto pasākumu saderību.

## 4. **IEINTERESĒTO PERSONU PIEZĪMES**

### 4.1. PIRMĀ SŪDZĪBAS IESNIEDZĒJA PIEZĪMES PAR KOMISIJAS PAUSTAJĀM ŠAUBĀM LĒMUMĀ PAR PROCEDŪRAS SĀKŠANU

(47) Pirmais sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka apstrīdētie zemes maiņas darījumi ir valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē, kas nav saderīgs ar iekšējo tirgu.

(48) Attiecībā uz pirmajām Komisijas paustajām šaubām pirmais sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka paredzētā zemes lietojuma maiņa un zemes maiņas darījumi būtu jāuzskata par savstarpēji saistītiem. Pirmkārt, sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka daudzi no zemes maiņas darījumu atbalsta saņēmējiem aktīvi darbojas būvniecības un tūrisma nozarēs, nevis mežsaimniecības nozarē. Otrkārt, kā norādījis pirmais sūdzības iesniedzējs, kopš 2009. gadā stājās spēkā moratorijs, apmainītā meža zeme praktiski netiek izmantota komerciāliem mērķiem. Treškārt, kā tiek apgalvots, laikā, kad tika veikti zemes maiņas darījumi, daudzi no atbalsta saņēmējiem paziņoja un reklamēja savus attīstības projektus par apmainīto meža zemi kā slēpošanas vai jūras kūrortus un pat bija sākuši sarunas ar attiecīgajām

([35]) OV C 54, 4.3.2006., 13. lpp.
([36]) OV C 319, 27.12.2006., 1. lpp.

vietējām pārvaldes iestādēm, lai nodrošinātu, ka notiek paredzētā zemes lietojuma maiņa. Ceturtkārt, sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka viena un tā pati valsts aģentūra (MIA) bieži vien bija atbildīga par maiņas darījumu noslēgšanu un par apmainītās meža zemes izslēgšanu no mežu fonda (MIA un kompetentais regulators) ([37]), tādējādi radot iespējas tās komerciālajai attīstībai.

(49) Attiecīgi pirmais sūdzības iesniedzējs uzskata, ka, nosakot maiņas darījumos iesaistītā valsts atbalsta kopējo apmēru, būtu jāņem vērā paredzētā zemes lietojuma iespējama pārklasificēšana un atbilstošais cenas paaugstinājums. Tāpēc, pēc sūdzības iesniedzēja ieskata, lai pienācīgi atspoguļotu apmainītās zemes tirgus cenu, atbalsta apmēra noteikšanā būtu jāveic salīdzināšana ar apbūvējamas zemes gabaliem.

(50) Sūdzības iesniedzējs arī norāda, ka, ņemot vērā to reģionu pievilcīgumu, kuros atradās valsts meža zemes gabali, būtu bijis saprātīgāk, ja iestādes vispirms rīkotos, lai palielinātu zemes gabalu vērtību (t. i., mainītu paredzēto to lietojumu, lai tie kļūtu pieejami būvniecībai), un tikai tad rīkotos ar tiem. Kā norādījis sūdzības iesniedzējs, nevienā no gadījumiem, kad iesniegti maiņas pieprasījumi, MIA nerīkojās, lai mainītu paredzēto konkrētās zemes lietojumu pirms zemes maiņas. Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka šis fakts skaidri liecina, ka bija nodoms radīt labumu valsts meža zemes ieguvējam. Šo praksi kritizēja arī Pasaules Banka 2009. gada ziņojumā par Bulgārijas mežiem, kurā bija norādīts, ka, šādi rīkojoties, valstij rodas zaudējumi ([38]).

(51) Otrkārt, attiecībā uz Komisijas paustajām šaubām par to, vai valsts apmainītās zemes paredzētā lietojuma maiņas rezultātā tika piešķirts valsts atbalsts, pirmais sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka zemes ieguvējs vēlāk samaksāja zīmognodevu, pamatojoties uz lēmumu mainīt paredzēto zemes lietojumu, un ka attiecīgā summa būtu jāatskaita no jebkura aprēķinātā atbalsta apmēra, kas saņemts maiņas darījuma rezultātā, tomēr minētā nodeva neatspoguļo zemes gabala vērtības faktisko palielinājumu, kas radies lietojuma maiņas dēļ. Sūdzības iesniedzējs arī apgalvo, ka gadījumos, kad zemes maiņa veikta pirms Bulgārijas pievienošanās Savienībai, bet paredzētā zemes lietojuma maiņa notikusi pēc pievienošanās, nelikumīgajam valsts atbalstam, kas piešķirts zemes ieguvējam, būtu jābūt vienādam ar starpību starp attiecīgā zemes gabala tirgus vērtību maiņas brīdī (pirms pievienošanās) un tā tirgu vērtību pēc paredzētā zemes lietojuma maiņas (pēc pievienošanās).

(52) Attiecībā uz Komisijas paustajām šaubām par valsts atbalsta rašanos maiņas darījumu rezultātā sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka Noteikumos par pamatcenām paredzētās formulas neatspoguļo apmainītās zemes tirgus vērtību. Sūdzības iesniedzējs arī apstrīd vērtētāju neatkarību, jo tas uzskata, ka zemes ieguvējs var brīvi izvēlēties sev tīkamu vērtētāju, tāpēc cenas tiek novērtētās pārmērīgi zemu.

(53) Tas arī iesniedza papildu informāciju par apmainītās meža zemes vai tai ļoti līdzīgas meža zemes tirgus cenām, lai pierādītu zemes gabalu administratīvo cenu būtiskās atšķirības. Laika ierobežojumu dēļ sūdzības iesniedzējs izpētīja tikai deviņu apmainīto zemes gabalu cenas. Šim nolūkam tika izmantoti banku novērtējumi, kā arī informācija no Bulgārijas Valsts īpašumu reģistra, kurā norādītas faktiskās cenas, par kādām tika noslēgti nekustamā īpašuma darījumi saistībā ar līdzīgiem zemes gabaliem. Cenu atšķirības svārstījās, sākot no gadījumiem, kad cenas novērtētas 50–65 % par zemu (izmantojot administratīvo cenu), līdz gadījumiem, kad meža zeme, kā tiek apgalvots, iegūta par 1–2 % no tās tirgus vērtības.

(54) Visbeidzot, sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka tas, ka pret bijušo MIA vadītāju tika izvirzītas krimināpsūdzības par valstij neizdevīgu zemes maiņas darījumu noslēgšanu, liecina, ka Bulgārijas iestādes pašas uzskata, ka meža zeme tika nodota konkrētām privātpersonām par cenu, kas ir daudz zemāka par tirgus vērtību.

(55) Attiecībā uz jautājumu, vai zemes maiņas darījumi traucē konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm, sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka, ciktāl tam zināms, nevienam no zemes maiņas darījumu atbalsta saņēmējiem mežu apsaimniekošana nav to galvenā saimnieciskā darbība. Gandrīz visiem atbalsta saņēmējiem ir jau iepriekš īstenoti vai vēl nākotnē iecerēti uzņēmējdarbības plāni saimnieciskās darbības vai ieguldījumu jomā vienā no šādām nozarēm: spekulācijas ar nekustamo īpašumu, būvniecība un/vai tūrisms. Kā norādījis sūdzības iesniedzējs, tūrisms pēc definīcijas skar visu iekšējo tirgu, tāpēc pat nedaudzi selektīva atbalsta gadījumi traucē minēto tirgu. Sūdzības iesniedzējs arī piebilst, ka, ņemot vērā zemes maiņas darījumu skaitu un apjomu, ārvalstu konkurentiem praktiski

([37]) Sūdzības iesniedzējs ir norādījis, ka meža izslēgšana no Valsts mežu fonda traucē vietējām pārvaldes iestādēm vēlāk pieņemt lēmumu par zemes turpmāko lietojumu, jo tām nav labākas iespējas kā vien pieņemt telpisko detālplānu par zemi, kas vairs nav meža zeme un vairs netiek aizsargāta kā meža zeme.

([38]) "Bulgārija: meža politikas piezīme", 2009. gada 10. marts, 11. lpp., 51. punkts, http://siteresources.worldbank.org/BULGARIAEXTN/Resources/305438-1224088560466/BulgariaForestPolicyNote03102009GOB.pdf.

nav iespējams iesaistīties Bulgārijas tirgū. Lai gan vairāki lieli Savienības ieguldītāji (piemēram, *Lindner*, *ECE*) ir aktīvi iesaistījušies pilsētbūvniecības projektos Bulgārijā (uzņēmējdarbības centri un universālveikali), tiek apgalvots, ka praktiski visus lielākos ieguldījumus jūras, slēpošanas vai golfa kūrortos ir veikuši Bulgārijas kontrolēti uzņēmumi.

### 4.2. ZEMES MAIŅAS DARĪJUMU ATBALSTA SAŅĒMĒJU UN CITU TREŠO PERSONU PIEZĪMES

(56) Komisija saņēma piezīmes no vairākām trešām personām, no kurām lielākā daļa bija maiņas darījumu puses– privātpersonas (turpmāk "atbalsta saņēmēji"). Komisija norāda, ka vairāki atbalsta saņēmēji ([39]) tikai iesniedza īsu paziņojumu, ka to veiktajos zemes maiņas darījumos nav iesaistīts valsts atbalsts. Citi atbalsta saņēmēji iesniedza sīkākus apsvērumus par šaubām, ko Komisija paudusi lēmumā par procedūras sākšanu – tie ir izvērtēti nākamajās iedaļās.

#### 4.2.1. **Savstarpējā saikne starp maiņas darījumiem un paredzētā zemes lietojuma maiņu**

(57) Attiecībā uz Komisijas pirmajām paustajām šaubām par savstarpējas saiknes esību starp zemes maiņas darījumiem un paredzētā zemes lietojuma maiņu lielākā daļa atbalsta saņēmēju ([40]), kas atbildēja uz lēmumu par procedūras sākšanu, apgalvo, ka šādas saiknes nav. Zemes maiņu un vēlāk notiekošo paredzētā apmainītās zemes lietojuma maiņu reglamentē divas atsevišķas procedūras, no kurām katra ir divu dažādu savstarpēji neatkarīgi darbojošos valsts institūciju kompetencē. Zemes maiņas darījumi atkarībā no maināmā zemes gabala lieluma ir lauksaimniecības un pārtikas ministra vai Ministru padomes un IMA kompetencē, savukārt paredzētā zemes lietojuma maiņa ir vietējo pārvaldes iestāžu – pašvaldību mēru vai pilsētas padomes, reģionālās attīstības un valsts būvdarbu ministra vai tā reģiona gubernatora, kurā atrodas būvlaukumi, – kompetencē, un, lai tos varētu veikt, ir jāapstiprina telpiskās attīstības detālplāns vai ģenerālplāns.

(58) Viens atbalsta saņēmējs ([41]) turklāt piebilst, ka nav automātiskas saiknes starp paredzētā zemes lietojuma maiņu un zemes vērtības palielināšanos. Lēmums mainīt paredzēto zemes lietojumu tiek pieņemts, pamatojoties uz šādas vajadzības novērtējumu, kas ir plašāks un bieži vien tiek veikts, neņemot vērā īpašnieku privātās intereses, un tāpēc tas nav pamatots ar zemes maiņas darījuma pušu komerciālajām interesēm. Kāds cits atbalsta saņēmējs ([42]) norāda, ka Bulgārijas iestāžu sniegtā statistiskā informācija apstiprina savstarpējas saiknes neesību. Visbeidzot, citi atbalsta saņēmēji ([43]) uzskata, ka jautājumam par to, vai pastāv šāda saikne, nav nozīmes, jo viņu gadījumā apmainītā zeme, ko viņi ieguva, nebija izslēgta no mežu aizsardzības attīstības nolūkos, kā arī nav sākta procedūra paredzētā zemes lietojuma maiņai.

(59) Attiecībā uz jautājumu, vai paredzētā zemes lietojuma iespējamā maiņa būtu jāņem vērā attiecīgās zemes cenas noteikšanā, lielākā daļa atbalsta saņēmēju apgalvo, ka ne – dažādu iemeslu dēļ. Vairāki atbalsta saņēmēji ([44]) apgalvo, ka būtu nepamatoti ņemt vērā hipotētisko iespēju mainīt paredzēto apmainītās zemes lietojumu, jo šādu maiņu var nekad nepieprasīt vai arī to var noraidīt, jo nav izpildītas attiecīgās administratīvās prasības. Apmainītās meža zemes stratēģiskajai atrašanās vietai, kas, kā tiek apgalvots, palielina zemes vērtību, nevajadzētu būt būtiski svarīgai, ja paredzētais zemes lietojums nav mainīts un iegūto zemi var izmantot tikai tiesību aktos paredzētajam mērķim. Tādējādi viens atbalsta saņēmējs ([45]) apgalvo, ka būtu jāņem vērā konkrētā vienošanās, kas panākta starp maiņas darījuma pusēm novērtējuma dienā. Objektīvā un taisnīgā tirgus vērtības aprēķinā būtu arī jāņem vērā telpiskās attīstības ģenerālplāni (kas atļauj vai neatļauj būvniecību), kas ir spēkā apmainītās meža zemes novērtēšanas dienā. Attiecīgi būtu jānosaka vienotu kritēriju kopums, kas ļauj atšķirt hipotētisku iespēju un maiņas darījuma pušu faktisko ieceri vēlāk panākt zemes lietojuma maiņu.

(60) Turklāt daudzi atbalsta saņēmēji norāda, ka, lai zemi izslēgtu no meža aizsardzības, ir jāsamaksā nodeva par paredzētā zemes lietojuma maiņu, kas ir vienāda ar apbūvējamas zemes cenu par kvadrātmetru attiecīgajā teritorijā. Tādējādi minētie atbalsta saņēmēji apgalvo, ka lietojuma maiņa nerada tiem ekonomiskas priekšrocības, jo, ja iegūto zemi pārdod, izmanto kā nodrošinājumu vai attīsta, tās vērtība ir tāda pati kā būvniecībai pieejamās zemes vērtība. Līdzīgu argumentu izteica *Mirta Engineering* un *Beta Forest*, kas norādīja, ka paredzētā zemes

([39]) *Ecobalkani–Bulgaria EOOD*, *Vihren OOD* un *Elkabel AD*.
([40]) Šo viedokli atbalstīja *Foros*, *Mirta Engineering*, *Beta Forest*, *LM Impex*, *Gerov* k-gs, *Babev* k-gs un *Babeva* k-dze, *Terziev* k-gs, *Mihailov* k-gs un *Mihailova* k-dze.
([41]) *All Seas*.
([42]) *LM Impex*.
([43]) Šo viedokli atbalstīja *Izgrev*, *Litex*, *MIKS*, *BOIL* un *Blagoeva* k-dze.
([44]) Šo viedokli atbalstīja *Gerov* k-gs, *Terziev* k-gs, *Babev* k-gs un *Babeva* k-dze.
([45]) *All Seas*.

lietojuma maiņa ir saistīta ar papildu izdevumiem, proti, ir jāmaksā zīmognodeva un vietējais nodoklis, kā arī projekta izstrādes izmaksas, kas vēl vairāk palielina īpašuma vērtību. *Mihailov* k-gs un *Mihailova* k-dze patiešām apgalvo, ka viņu gadījumā paredzētā zemes lietojuma maiņa tika veikta ar nosacījumu, ka tiek samaksātas valsts nodevas, kas minētas Mežu likuma 17. pantā un Meža likuma īstenošanas noteikumos.

(61) Visbeidzot, daži atbalsta saņēmēji ([46]) uzskata šo jautājumu par nebūtisku, jo viņu gadījumā viņu iegūtā maiņas zeme nebija izslēgta no meža aizsardzības attīstības nolūkos, kā arī nav sākta procedūra paredzētā zemes lietojuma maiņai. *MIKS* savā iesniegumā norādīja, ka Bulgārijas valsts savā zemes maiņas darījumu līgumā bija paredzējusi, ka paredzētā zemes lietojuma maiņa nav atļauta.

4.2.2. **Valsts atbalsts meža zemes maiņā**

(62) Attiecībā uz Komisijas paustajām šaubām par to, vai administratīvo cenu izmantošana zemes maiņas darījumos ir ļāvusi iegūt tirgus cenu, atbalsta saņēmēji ([47]) attiecībā uz saviem maiņas darījumiem izvirzīja vairākus līdzīgus argumentus par to, kāpēc tam tā vajadzētu būt.

(63) Pirmkārt, viens atbalsta saņēmējs ([48]) apgalvo, ka, nosakot administratīvās cenas, Noteikumos par pamatcenām ir ņemti vērā objektīvi kritēriji, piemēram, zemes atrašanās vieta, rajonu nozīmīgums un uz zemes augošo augu šķirņu veids un nozīmīgums, savukārt divi citi atbalsta saņēmēji ([49]) apgalvo, ka administratīvās maiņas cenas pamatā ir kritēriji, kas ir identiski tiem, kurus izmantoja privātu ieguldītāju veiktos privātās meža zemes maiņas darījumos, proti, zemes atrašanās tuvu vietējai vai valsts infrastruktūrai, kas ir līdzīga apstrīdētajiem maiņas darījumiem pēc tādiem rādītājiem kā augu šķirnes, atrašanās vieta teritorijās, kam piemēro īpašu aizsardzību no urbanizācijas, utt. Citi atbalsta saņēmēji ([50]) līdzīgi apgalvo, ka vērtējumos, kas veikti, pamatojoties uz Noteikumiem par pamatcenām, tika noteiktas administratīvās cenas, kas ir līdzīgas meža zemes tirgus cenām Bulgārijā vai dažos gadījumos pat augstākas par tām, jo nav vietējā šāda veida zemes tirgus, kā arī tāpēc, ka nedaudzie privātie darījumi notika par zemām cenām. Tāpēc zemes maiņas darījumi tika veikti tirgū dominējošajos ekonomiskajos apstākļos.

(64) Otrkārt, vairāki atbalsta saņēmēji ([51]) apgalvo, ka tie veica apmainīto zemes gabalu novērtējumus, kuros iegūtās administratīvās cenas ir līdzīgas ([52]) meža zemes tirgus cenām Bulgārijā vai daudzos gadījumos pat augstākas ([53]) par tām.

(65) Treškārt, vairāki atbalsta saņēmēji ([54]) norāda uz pilnībā privātu zemes maiņas vai pārdošanas darījumu neesību jomās, kurās notika konkrēto atbalsta saņēmēju veiktie zemes maiņas darījumi, tāpēc būtu jāuzskata, ka administratīvās cenas aptuveni atbilst tirgus cenām.

(66) Visbeidzot, vairāki atbalsta saņēmēji ([55]) apgalvo, ka, kopš lauksaimniecības un pārtikas ministrs, īstenojot savu rīcības brīvību, ir tiesīgs atteikt zemes maiņu, ja valsts nav ieinteresēta iegūt privātu mežu un maiņas nolīguma nosacījumi jāapstiprina abām pusēm (valstij un privātpersonai), zemes maiņas darījumi būtu jāuzskata par komerciāliem darījumiem, attiecībā uz kuriem valsts darbojas kā tirgus ekonomikas dalībnieks ("TED").

(67) Attiecībā uz darījumos iesaistītā iespējamā valsts atbalsta apjomu (t. i., starpību starp meža zemes administratīvo cenu un tirgus cenu) lielākā daļa atbalsta saņēmēju ([56]) atbildēja, ka gadījumos, kad privātā zeme bija vērtīgāka par

([46]) *Foros Development, Izgrev, Liteks Komers* un *Jivka Blagoeva*.
([47]) Šo viedokli atbalstīja *Mihailov* k-gs un *Mihailova* k-dze, *Mirta Engineering, Beta Forest, Elkabel* un *Blagoeva* k-dze.
([48]) *Blagoeva* k-dze
([49]) *Izgrev* un *Litex Komers*.
([50]) *Gerov* k-gs, *Babev* k-gs un *Babeva* k-dze, un *Terziev* k-gs (un viņu juriste *Shankova* k-dze, kura darbojas viņu vārdā).
([51]) *LM Impex, Mihailov* k-gs un *Mihailova* k-dze, *Mirta Eningeering, Beta Forest, Foros Development*.
([52]) *Elkabel*. Atbildot uz Komisijas paustajām šaubām, *Elkabel* pasūtīja jaunu neatkarīga eksperta ekspertīzi, kas apliecināja, ka, lai gan dažiem attiecīgajiem zemes gabaliem tirgus cenas bija augstākas par administratīvajām cenām, kas aprēķinātas atbilstoši Noteikumiem par pamatcenām, visu *Elkabel* apmainīto zemes gabalu kopējā administratīvā cena bija augstāka nekā to tirgus cena. Papildus tika paskaidrots, ka arī apmainīto valsts zemes gabalu kopējā administratīvā cena bija augstāka par to tirgus vērtību. Tādējādi vērtētājs secināja, ka administratīvo cenu izmantošana nav radījusi nepamatotas priekšrocības *Elkabel*.
([53]) *Izgrev, Litex Komers, Gerov* k-gs, *Terziev* k-gs, *Babev* k-gs un *Babeva* k-dze, *MIKS* un *BOIL*. Tiek apgalvots, ka *Mihailov* k-ga un *Mihailova* k-dzes gadījumā apmainītās privātās zemes vērtība bija augstāka (BGN 83 322,66) nekā valsts zemes vērtība (BGN 67 125,00).
([54]) *Mihailov* k-gs un *Mihailova* k-dze, *Mirta Engineering* un *Beta Forest* (attiecībā uz *Novo Oriahovo* reģionu), *Foros Development* (attiecībā uz *Burgas* pašvaldību) un *MIKS* un *BOIL* (attiecībā uz *Nessebar* reģionu).
([55]) *MIKS, BOIL, Foros Development, Mirta Engineering* un *Beta Forest*.
([56]) *Izgrev, Blagoeva* k-dze, *MIKSD, BOIL, Mirta Engineering, Beta Forest, Mihailov* k-gs un *Mihailova* k-dze.

valsts zemi, Bulgārijas iestādes nesedza cenu starpību. Kāds cits atbalsta saņēmējs ([57]) apgalvoja, ka apmainīto privātās un valsts meža zemes gabalu, kas atrodas vienā un tajā pašā teritorijā vai blakusesošās teritorijās, tirgus cenas starpība ir izdevīga valstij, jo administratīvās cenas ir augstākas nekā tirgus cenas, ko sarunās brīvi apspriež privātie meža īpašnieki attiecīgajās teritorijās.

(68) Attiecībā uz pārējiem nosacījumiem valsts atbalsta konstatēšanai vairāki atbalsta saņēmēji ([58]) apstrīdēja, ka tie ir izpildīti. Konkrēti atbalsta saņēmēji ([59]) apgalvo, ka tie ir fiziskas personas, tāpēc uz tiem neattiecas Bulgārijas Valsts atbalsta likums un Līguma 107. pants. Attiecībā uz valsts līdzekļiem minētie atbalsta saņēmēji norāda, ka valsts ieguva zemi, veicot nelikumīgu ekspropriāciju bez atbilstošas kompensācijas, tāpēc nevar uzskatīt, ka valsts piešķīra minētos līdzekļus. Attiecībā uz selektivitāti minētie atbalsta saņēmēji apgalvo, ka Mežu likums ir piemērojams *erga omnes* un tāpēc nav diskriminējošs.

(69) Arī kāds cits atbalsta saņēmējs ([60]) uzskata, ka Līguma 107. panta nosacījumi nav izpildīti attiecībā uz zemes maiņas darījumiem, tikai mazliet atšķirīgu iemeslu dēļ. Pirmkārt, nenotika valsts līdzekļu nodošana, jo zemes maiņa bija "divkāršas pārdošanas darījums", kas veikts pēc tam, kad neatkarīgs īpašuma vērtētājs bija veicis novērtēšanu, pamatojoties uz likumā noteiktiem objektīviem cenu aprēķināšanas kritērijiem. Otrkārt, netika piešķirtas nekādas priekšrocības, kā arī zemes maiņas darījuma partneri nebija izdevīgākā situācijā kā konkurenti, jo ikviens meža zemes īpašnieks varēja prasīt savas privātās zemes maiņu pret valsts meža zemi. Līdzīgu argumentu pauž vēl viens atbalsta saņēmējs ([61]), kurš uzskata, ka zemes maiņas darījumu shēma ir vispārējs pasākums, kas pieejams visiem meža zemes īpašniekiem.

(70) Attiecībā uz ekonomisku priekšrocību esību lielākā daļa atbalsta saņēmēju ([62]) apstrīdēja, ka ir guvuši šādas priekšrocības no darījumiem, jo, kā tie norāda, apmainītās zemes administratīvā cena bija vienāda ar zemes tirgus cenu vai augstāka par to.

(71) Visbeidzot, attiecībā uz jautājumu, vai zemes maiņas darījumi traucē konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm, lielākā daļa atbalsta saņēmēju ([63]) atbildēja, ka tie nedarbojas nekustamā īpašuma attīstības vai tūrisma nozarēs un/vai nav veikuši nekādus pasākumus, lai iegūtu ceļojumu rīkotāja licenci. Turklāt tie apstiprināja, ka zemi, kas iegūta maiņas darījumā, tie nav izmantojuši kokmateriālu ieguvei un ka tie nav arī pārdevuši kokmateriālus Bulgārijā vai citās dalībvalstīs. Tāpēc tie apgalvo, ka nevar būt runas par faktisku vai iespējamu ietekmi uz Kopienas iekšējo tirdzniecību. Kāds cits atbalsta saņēmējs ([64]) piebilda, ka zemes maiņas darījumi neveicina vietējās produkcijas izlaides palielināšanos, tādējādi ierobežojot citu dalībvalstu uzņēmumiem pieejamās iespējas importēt produktus vietējā tirgū.

(72) Citi atbalsta saņēmēji ([65]) apgalvoja, ka, tā kā zemes maiņas darījumi nav saistīti ar valsts līdzekļu nodošanu un nepiešķir tiem ekonomikas priekšrocības, nevar uzskatīt, ka minētie darījumi ietekmē tirgus līdzsvaru un ekonomikas apstākļus, kādos darbojas uzņēmumi, t. i., ir vajadzīgi sākotnējie ieguldījumi materiālu aktīvu iegādei. Tādējādi uzņēmumi no citām dalībvalstīm var iesaistīties un darboties tajā pašā tirgū ar līdzvērtīgiem nosacījumiem, tāpēc nevar teikt, ka apstrīdētie zemes maiņas darījumi ir iespaidojuši tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(73) Visbeidzot, viens atbalsta saņēmējs ([66]) paskaidroja, ka meža zeme, ko tas ieguvis no valsts, nav piemērota apmežošanai. Viņš arī uzskata, ka tā īpašums ir vērtīgāks par īpašumu, ko tas saņēma no valsts, un ka darījums neietver valsts atbalstu. Visbeidzot, viņš minēja, ka iegūtā zeme tiek izmantota pārvietojamu bišu saimju uzturēšanai, vasarā zemi izmantojot kā medus vākšanas vietu bitēm.

#### 4.2.3. **Iespējamā atbalsta saderība**

(74) Komisija prasīja ieinteresētajām personām iesniegt visus pieejamos pierādījumus, lai tā varētu izvērtēt apstrīdēto zemes maiņas darījumu saderību ar iekšējo tirgu, tomēr neviens no atbalsta saņēmējiem to neizdarīja.

([57]) *Litex Komers*.
([58]) *BOIL, Mihailov* k-gs un *Mihailova* k-dze.
([59]) *Gerov* k-gs, *Terziev* k-gs un *Babev* k-gs, un *Babeva* k-dze.
([60]) *LM Impex*.
([61]) *All Seas*.
([62]) *Izgrev, Blagoeva* k-dze, *Litex Komers, MIKS, Foros Development, Mirta Engineering* un *Beta Forest*.
([63]) *Izgrev, Litex Komers, MIKS, BOIL, Mirta Engineering, Beta Forest, Mihailov* k-gs un *Mihailova* k-dze, *LM Impex*.
([64]) *LM Impex*.
([65]) *Gerov* k-gs, *Babev* k-gs un *Babeva* k-dze, *Terziev* k-gs.
([66]) *Stoev* k-gs.

## 5. **BULGĀRIJAS REPUBLIKAS PIEZĪMES**

### 5.1. BULGĀRIJAS PIEZĪMES ATTIECĪBĀ UZ LĒMUMU PAR PROCEDŪRAS SĀKŠANU

(75) Bulgārijas iestādes joprojām uzskata, ka apstrīdētie zemes maiņas darījumi nav valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē.

(76) Attiecībā uz iespējamo savstarpējo saikni starp zemes maiņas darījumiem un paredzētā apmainītās meža zemes lietojuma maiņu Bulgārijas iestādes norādīja, ka Mežu likuma 15. panta b) punktā ir paredzēta iespēja mainīt paredzēto meža zemes lietojumu neatkarīgi no tā, kādā veidā zeme iegūta – maiņas darījumā, pārdošanas darījumā vai citādi. Tomēr šāda teorētiska iespēja nebūtu jāuzskata par stingru iepriekšēju vienošanos starp attiecīgajām maiņas darījumā iesaistītajām iestādēm un privātpersonu vēlāk mainīt paredzēto zemes lietojumu.

(77) Bulgārijas iestādes iesniedza pierādījumus, ka attiecībā uz 132 zemes maiņas darījumiem, kas notika laikposmā no 2007. gada līdz 2009. gadam, tika saņemtas 24 prasības veikt paredzētā apmainītās meža zemes lietojuma maiņu, no kurām tikai 15 gadījumos (t. i., 11,4 % no visiem zemes maiņas darījumiem) tika pieņemts labvēlīgs administratīvs lēmums atļaut prasīto lietojuma maiņu.

(78) Bulgārijas iestādes arī norāda, ka zemes maiņas darījumiem un paredzētā zemes lietojuma maiņai ir atšķirīgi mērķi. Zemes maiņas darījumu mērķis ir veikt Bulgārijas mežu konsolidāciju un saglabāšanu, lai nodrošinātu to ilgtspējīgu attīstību un ataugšanu visas sabiedrības labā, savukārt paredzētā zemes lietojuma maiņas mērķis ir sasniegt tos mērķus, kuri noteikti Telpiskās plānošanas likumā, kas paredz noteikumus par zemes iekļaušanu to aglomerāciju robežās, kurās ir atļauta būvniecība, atbilstoši sabiedrības vajadzībām un interesēm attiecībā uz ilgtspējīgu attīstību, kā arī radīt atbilstošus dzīves, darba un atpūtas apstākļus iedzīvotājiem. Turklāt zemes maiņas darījumi ir atkarīgi no lauksaimniecības un pārtikas ministra pieņemtajiem lēmumiem, savukārt paredzētā zemes lietojuma maiņa ir atkarīga no tā, vai dažādās kompetentās institūcijas, proti, reģionālās attīstības un valsts būvdarbu ministrs, reģiona gubernators vai pilsētas padomes, apstiprinās telpiskās attīstības plānu. Visbeidzot, ņemot vērā, ka tiesības prasīt paredzētā zemes lietojuma maiņu neizriet tieši no Mežu likuma un ka šādas tiesības rodas tikai tad, ja ir izpildīti citos likumos paredzēti nosacījumi, Bulgārijas iestādes uzskata, ka hipotētiskā iespēja mainīt paredzēto zemes lietojumu nenozīmē, ka šāda maiņa automātiski ir saistīta ar zemes maiņas darījumiem.

(79) Saistībā ar jautājumu, vai paredzētā apmainītās zemes lietojuma iespējamā maiņa būtu jāņem vērā attiecīgās zemes cenas noteikšanā, Bulgārijas iestādes vēlreiz atkārtoja savu nostāju, ka nav tiešas saiknes starp cenu, par kādu zemes maiņas darījums novērtēts, un vēlāku zemes lietojuma maiņu. Iestādes plaši izklāstīja procedūru, kas izmantojama, lai noteiktu attiecīgi zemes maiņas darījuma cenas (Noteikumu par pamatcenām bijušais 20. panta 5. punkts un 21. pants) un nodevas, kuras maksājamas par paredzētā zemes lietojuma maiņu. Iestādes arī norāda, ka privātīpašnieki var prasīt paredzētā meža zemes lietojuma maiņu neatkarīgi no tā, kā tie zemi ieguvuši, tāpēc visiem ieguldītājiem ir vienādas priekšrocības neatkarīgi no tā, vai tie mežu ieguvuši no valsts vai ar privātpersonu noslēgtā nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem atbilstošā darījumā; tāpēc nodevas, kas maksājamas, lai tiktu veikta paredzētā zemes lietojuma maiņa, būtu jāuzskata par neselektīvām attiecībā pret atbalsta saņēmējiem.

(80) Attiecībā uz Komisijas šaubām par to, vai administratīvo cenu aprēķina metodika pareizi atspoguļo tirgus cenas, Bulgārijas iestādes, pirmkārt, norāda, ka administratīvās cenas nosaka atbilstoši Noteikumiem par pamatcenām un ka minētie noteikumi tika izstrādāti, kā piemēru izmantojot meža zemes administratīvo cenu noteikšanas praksi citās dalībvalstīs, jo īpaši Vācijā. Turklāt privāto un valsts mežu novērtēšanu veica neatkarīgi eksperti atbilstoši vienotam kritēriju kopumam.

(81) Otrkārt, Bulgārijas iestādes sniedza datus par visiem darījumiem ([67]), kas saistīti ar privātu mežu pārdošanu un pirkšanu un kas notikuši laikposmā no 2007. gada līdz 2009. gadam ([68]). Sniegtajā informācijā par privātīpašumu vidējām cenām (t. i., "tirgus cenām") ir ietverts ticamu tirgus datu kopsavilkums atbilstoši prasībai, kas paredzēta Noteikumu par pamatcenām Papildnoteikumu 34. punktā. Ja nebija pieejama informācija par darījumiem, kas noslēgti tajās pašās teritorijās, tika sniegti dati par darījumiem, kuri notika tuvējās teritorijās un kuri bija saistīti mežiem, kas ir līdzīgi to atrašanās vietas un augu sugu ziņā. Kā norādījušas Bulgārijas iestādes, pamatojoties uz

([67]) Iestādes norādīja, ka izskatāmajā laikposmā notika 567 privāti mežu pārdošanas darījumi.

([68]) Vēlāk, 2009. gada janvārī, valsts zemes maiņa atbilstoši vecajiem noteikumiem un procedūrām tika aizliegta ar likumu, un šāda prakse tika izbeigta.

šiem datiem, var pierādīt, ka lielākajā daļā gadījumu administratīvā cena, kas izmantota apstrīdētajiem zemes maiņas darījumiem, kopumā bija augstāka nekā tirgus cenas, kas iegūtas nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem atbilstošos darījumos ([69]). Šajā saistībā Bulgārijas iestādes apšauba sūdzības iesniedzēja sniegtos pierādījumus. No vienas puses, sūdzības iesniedzēju minētās cenas ir cenas, par kādām zeme tika piedāvāta pārdošanai, nevis obligāti realitātē iegūtās cenas vai to zemes gabalu cenas, kuriem paredzētais lietojums jau bija mainīts un par kuriem bija samaksāta zīmognodeva. No otras puses, sūdzības iesniedzēja norādītā tirgus cena ne vienmēr ir ticama, jo daudzos gadījumos tā tika iegūta tikai atsevišķa privāta darījuma rezultātā.

(82) Treškārt, Bulgārijas iestādes atkārtoja, ka valsts nav kompensējusi augstākās administratīvās kopējās vērtības starpību, kāda ir tās iegūtajai privātajai meža zemei, un ka zemes maiņas darījumi notika tikai tad, ja saņemtā privātā meža zemes gabala vērtība bija lielāka nekā apmainītā valsts zemes gabala vērtība vai vienāda ar to. Turklāt privātpersonai bija jāsedz pieskaitāmās izmaksas 2 % apmērā no īpašuma vērtības.

(83) Visbeidzot, Bulgārijas iestādes norāda, ka kopš Noteikumu par pamatcenām sākotnējās pieņemšanas tie ir grozīti trīs reizes – attiecīgi 2004., 2005. un 2007. gadā. Īpaši vērts pieminēt šo noteikumu grozīšanu 2005. gadā, ņemot vērā būtisko progresu ekspropriēto mežu un meža zemes atpakaļatdošanā, jo tas nozīmē, ka tirgū jau bija gan privāto mežu piedāvājums, gan pieprasījums. Minēto grozījumu mērķis būtībā bija mainīt zemes novērtēšanas metodiku. Papildus tika arī paaugstināti koeficienti, kas attiecās uz teritorijām, kuras aizsargā no urbanizācijas, un tika ieviestas vairākas jaunas kategorijas, kurās bija noteiktas zemes cenu pieauguma vienības atkarībā no konkrētās vietas kategorijas.

(84) Turklāt pēc Bulgārijas pievienošanās Savienībai 2007. gada 1. janvārī noteikumos paredzētie koeficienti tika pilnīgi atjaunināti, tostarp arī koeficienti, kas attiecās uz teritorijām, kuras aizsargā no urbanizācijas, un tā dēvētie "tirgus regulatora" koeficienti, kas ir atkarīgi no zemes kategorijas. Tika grozīts arī Noteikumu par pamatcenām 20. panta 5. punkts, paaugstinot valsts zemes maiņas cenu par 50 % no "tirgus regulatora" koeficienta vērtības. Turklāt tika ieviesta pieauguma vienība, kas pieskaitāma pie zemes vērtības atbilstoši dažādajām apmešanās vietu kategorijām.

(85) Kā norādījušas Bulgārijas iestādes, minētie Noteikumu par pamatcenām grozījumi liecina, ka, neraugoties uz pietiekami attīstīta vietējā meža zemes tirgus neesību un ņemot vērā gaidāmo Bulgārijas pievienošanos Savienībai, iestādes mēģināja atjaunināt noteikumos paredzēto novērtēšanas mehānismu, nodrošinot, ka tā pamatā ir ticami tirgus dati. Attiecīgi dienā, kad Bulgārija pievienotos Savienībai, administratīvās cenas, kas aprēķinātas, pamatojoties uz Noteikumiem par pamatcenām, nebūtu zemākas par attiecīgo zemes gabalu tirgus cenām.

(86) Attiecībā uz Komisijas šaubām par zemes maiņas darījumu spēju traucēt konkurenci un iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm Bulgārijas iestādes, pirmkārt, norāda, ka no visām privātpersonām, kas piedalījās apstrīdētajos zemes maiņas darījumos, 81 bija uzņēmums Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē. Atlikusī 51 privātpersona bija fiziskas personas, kas nebija iesaistītas preču vai pakalpojumu tirdzniecībā. Bulgārija uzsver, ka šajā saistībā ne Valsts mežu aģentūra, ne tās pēctece Mežu izpildaģentūra nav saņēmusi pieteikumus par koku ciršanu vai eksportu no fiziskām personām, kuras veica zemes maiņas darījumus izskatāmajā laikposmā.

(87) Otrkārt, Bulgārijas iestādes apgalvo, ka zemes maiņas darījumi nevar iespaidot Savienības iekšējo tirdzniecību, jo atbalstītie uzņēmumi ir iesaistīti darbībās, kas nav saistītas ar produktu vai pakalpojumu importu vai eksportu. Bulgārijas iestādes papildināja iepriekš sniegto informāciju par saražotās un uz Savienību eksportētās koksnes apjomiem izskatāmajā laikposmā un iesniedza dokumentu, kas apliecina, ka neviena no privātpersonām, kuras ieguva valsts meža zemi apstrīdētajos zemes maiņas darījumos, neražoja, nepārdeva vietējā tirgū un neeksportēja koksni no Bulgārijas Republikas.

(88) Treškārt, Bulgārijas iestādes apgalvo, ka tūrisma nozari (piemēram, ceļojumu rīkotāju, ceļojumu aģentūru, viesnīcu īpašnieku un tūrisma palīgpakalpojumu sniedzēju darbību) reglamentē Bulgārijas Tūrisma likuma noteikumi. Minētais likums paredz ceļojumu rīkotāju administratīvu reģistrāciju publiskā reģistrā, ko uztur Ekonomikas, enerģētikas un tūrisma ministrija. Viesnīcu vadīšanā iesaistītām personām piemēro arī prasību reģistrēties speciālā reģistrā atbilstoši Tūrisma likuma 58. pantam. Šā iemesla dēļ par uzņēmumiem, kas darbojas tūrisma nozarē, var

([69]) Bulgārijas iestādes atsaucas uz pierādījumiem, kas liecina, ka 105 zemes maiņas darījumos administratīvā maiņas cena bija augstāka par tirgus cenu, ko ieguvušas privātpersonas nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem atbilstošos darījumos, un tikai 13 gadījumos tā bija zemāka.

uzskatīt tikai uzņēmumus, kas reģistrēti attiecīgajos publiskajos reģistros, kurus uztur Ekonomikas, enerģētikas un tūrisma ministrija. Pārbaudot attiecīgos reģistrus, tika noskaidrots, ka tikai viens no minētajiem uzņēmumiem, kas ieguvuši valsts meža zemi apstrīdētajos zemes maiņas darījumos, proti, *Kapsi Tours OOD*, ir reģistrēts kā ceļojumu rīkotājs Tūrisma likuma nozīmē.

(89) Ceturtkārt, Bulgārijas iestādes paskaidroja, ka, lai uzņēmums varētu darboties kā nekustamā īpašuma attīstības uzņēmums Bulgārijā, tam jābūt reģistrētam Galvenajā būvniecības profesiju reģistrā, ko uztur Bulgārijas Būvniecības kamera saskaņā ar konkrētu likumu, proti, Būvniecības kameras likumu ([70]). Bulgārijas iestādes norāda, ka tikai trīs no uzņēmumiem, kas veica zemes maiņas darījumus ar valsti, bija reģistrēti kā būvniecības uzņēmumi un varētu būt bijuši jebkādā veidā iesaistīti būvdarbos atbilstoši minētajam likumam.

(90) Attiecīgi Bulgārijas iestādes apgalvo, ka lielākā daļa uzņēmumu, kas varētu būt guvuši labumu no apstrīdētajiem zemes maiņas darījumiem, nedarbojās būvniecības un tūrisma nozarēs. Tāpēc tās uzskata, ka nevar teikt, ka minētie darījumi ir traucējuši konkurenci attiecīgajos tirgos, kas nav mežsaimniecības nozare.

### 5.2. BULGĀRIJAS PIEZĪMES PAR SŪDZĪBAS IESNIEDZĒJA APSVĒRUMIEM

(91) Bulgārijas iestādes piekrīt sūdzības iesniedzējam, ka meža zemes maiņas darījumos starp valsti un pašvaldībām nav valsts atbalsta. Tomēr tās norāda, ka sūdzības iesniedzēja apgalvojums, ka lielākā daļa atbalsta saņēmēju aktīvi darbojas būvniecības vai tūrisma nozarē, neatbilst patiesībai iepriekšējā iedaļā izskaidroto iemeslu dēļ.

(92) Bulgārijas iestādes arī nepiekrīt tam, kā sūdzības iesniedzējs noteicis meža zemes tirgus cenas, salīdzinot meža zemes cenas dažādos gados (piemēram, dažus gadus pirms meža zemes maiņas darījumiem), un apstrīd sūdzības iesniedzēja apgalvojumu, ka atsevišķos gadījumos apmainītās meža zemes īpašnieki izmantoja zemi kā nodrošinājumu, lai saņemtu aizdevumus, jo tas neatbilst Bulgārijas tiesību aktu noteikumiem un Valsts īpašumu likumam, uz ko atsaucās sūdzības iesniedzējs. Sūdzības iesniedzēja datos ir būtiskas kļūdas, un tie nekorelē ar pieejamajiem īpašumu reģistriem un dokumentāciju par zemes maiņu. Sūdzības iesniedzēja sniegtie dati ir arī nepareizi attiecībā uz valsts meža zemi, kas iegūta maiņas darījumos un vēlāk izmantota kā nodrošinājums aizdevumu saņemšanai. Bulgārijas iestādes paskaidro, ka jebkurā gadījumā bankas Bulgārijā kā nodrošinājumu papildus nekustamajam īpašumam prasa citus likvīdus aktīvus, lai nodrošinātu parāda atmaksu. Iestādes norāda, ka tāpēc būtu nepareizi piešķirtā aizdevuma summu dalīt ar tās zemes platību kvadrātmetros, kura izmantota kā nodrošinājums hipotēkai, lai noteiktu cenu par kvadrātmetru. Iestādes arī iesniedz Pirmās investīciju bankas atzinumu par aizdevumu piešķiršanas mehānismiem un metodēm to mežu un meža īpašumu novērtēšanai, kurus aizņēmēji piedāvā kā nodrošinājumu.

(93) Bulgārijas iestādes arī nepiekrīt sūdzības iesniedzēja apgalvojumam, ka pašvaldību iestādēm nebija citas izvēles kā vien izstrādāt telpiskās attīstības detālplānus par zemi, kam mainīts tās paredzētais lietojums. Kā norādīja minētās iestādes, ikviena paredzētā zemes lietojuma maiņa ir pamatota ar likumīgi ieviestiem telpiskās attīstības detālplāniem, kas ir publiski apspriesti un ar ko grozīti esošie apdzīvoto vietu telpiskās attīstības ģenerālplāni. Minētās administratīvās procedūras nav lauksaimniecības un pārtikas ministra ziņā; viņš izdod individuālus administratīvus paziņojumus par zemes zonējuma maiņu personām, kuras prasa šādu maiņu, tikai pēc attiecīgā telpiskās attīstības detālplāna stāšanās spēkā.

(94) Iestādes arī atspēko argumentu, ka daudzas maiņas darījumos iesaistītās puses bija iecerējušas mainīt paredzēto iegūtā meža zemes gabala lietojumu. Atbilstoši Bulgārijas Mežu likumam šādu iecerētu maiņu var veikt, tikai aizpildot pieteikumu atbilstoši Mežu likuma 14. panta c) punktā (atcelts) minētajai procedūrai. Jebkāda cita iecere, kas darīta zināma plašsaziņas līdzekļu publikācijā vai citādi, nevis izmantojot likumā noteikto procedūru, ir beznozīmīga un patvaļīga.

(95) Iestādes arī nepiekrīt sūdzības iesniedzēja teiktajam, ka administratīvais veids, kā noteiktas meža zemes cenas, neatspoguļo ekonomikas dinamisko attīstību. Iestādes uzskata, ka pareizi ir cenas noteikt, izmantojot Noteikumus par pamatcenām. Nav arī tiesa, ka Noteikumi nav atjaunināti, jo 2007. gadā tika ieviesti jauni koeficienti, tāpēc jau veiktie zemes maiņas darījumi neradīja ekonomiskas priekšrocības ekonomikas dalībniekiem.

([70]) SG Nr. 108/2006.

(96) Iestādes atspēko sūdzības iesniedzēja argumentu, ka vērtētāji ir neobjektīvi. Tās norāda, ka vērtētāji ir tiesu eksperti, kuru integritāti nevar apšaubīt. Turklāt, ja viņi novērtētu meža zemi privātpersonai izdevīgā veidā un neievērojot Noteikumus par pamatcenām, iestādes nepieņemtu šādu novērtējumu zemes maiņas nolūkam.

(97) Attiecībā uz sūdzības iesniedzēja apgalvojumu, ka iestāžu iesniegtie oficiālie statistikas dati par darījumu vērtību/cenām ir nepareizi, iestādes norāda, ka izvairīšanās no nodokļu maksāšanas, slēpjot darījuma faktisko cenu, ir noziegums atbilstoši Bulgārijas Sodu kodeksam.

(98) Visbeidzot, Bulgārijas iestādes atspēko sūdzības iesniedzēja teikto, ka apsūdzību izvirzīšana bijušajam MIA vadītājam pierāda valsts atbalsta esību attiecībā uz zemes maiņas darījumiem. Iestādes norāda, ka tiesvedībai, kas ierosināta pret amatpersonām, kuras piedalījušās procedūrās attiecībā uz valsts meža zemes maiņas darījumiem, nav nozīmes, novērtējot atbalsta esību apstrīdētajos darījumos.

### 5.3. BULGĀRIJAS PIEZĪMES PAR CITU TREŠO PERSONU IESNIEGTAJIEM APSVĒRUMIEM

#### 5.3.1. **Bulgārijas 2011. gada 29. septembra piezīmes**

(99) Ar 2011. gada 29. septembra vēstuli Bulgārijas iestādes atbildēja uz *All Seas* iesniegtajām piezīmēm attiecībā uz lēmumu par procedūras sākšanu.

(100) *All Seas* ir apmainījis privātas meža zemes gabalus ar kopējo platību 157,4 ha *Teteven* un *Gaborovo* pašvaldībās pret valsts meža zemes gabaliem ar kopējo platību aptuveni 57,9 ha *Balchik* pašvaldībā ([71]). Šajā saistībā *All Seas* arī samaksāja Bulgārijas valstij pieskaitāmās izmaksas BGN 138 781 apmērā.

(101) Novērtētā valsts meža zemes gabalu administratīvā cena bija BGN 11,99/$m^2$. Saskaņā ar Bulgārijas iestādēm pieejamo informāciju izskatāmajā laikposmā vidējā tirgus cena (cena, par ko vienojušās privātpersonas, kuras komerciāli pirka un pārdeva meža zemes gabalus tajā pašā vai blakusesošā tās pašas pašvaldības reģionā) bija BGN 4,16/$m^2$. Attiecīgi zemes maiņas darījums starp *All Seas* un Bulgārijas Republiku tika veikts par maksu un neradīja ekonomiskas priekšrocības Līguma 107. panta nozīmē.

(102) Bulgārijas iestādes arī norāda, ka *All Seas* iesniedza pieteikumu paredzētā meža zemes gabala lietojuma maiņai saskaņā ar Mežu likuma 14. pantu un ka Bulgārijas Ministru padome apmierināja pieteikumu saskaņā ar Mežu likuma 14.d panta 2. punktu ([72]). Ciktāl Bulgārijas iestādēm ir zināms, attiecīgais lēmums nav stājies spēkā. Bulgārijas iestādes piekrīt *All Seas* teiktajam, ka valstij nebija tiešas ietekmes uz paredzētā attiecīgās zemes (par kuru nebija zemes lietojuma plāna) lietojuma maiņu un ka tāpēc īpašumtiesību maiņu, kas izrietēja no zemes maiņas, nevar uzskatīt par izpausmi darījuma pušu kopējai iecerei mainīt paredzēto zemes lietojumu. Saskaņā ar Bulgārijas iestādēm noteicošajam faktoram zemes maiņas darījumu novērtēšanā jābūt tam, vai apmainīto aktīvu bilances vērtība ir vienāda. Tieši uz šāda pamata Bulgārijas valsts ir veikusi minētos darījumus. Vēl viens iemesls, kāpēc zemes lietojuma maiņā pēc zemes maiņas darījuma nav iesaistīts valsts atbalsts, ir tas, ka administratīvā maksa ir vienāda visiem pieteikumu iesniedzējiem.

(103) Bulgārijas iestādes arī norāda, ka *All Seas* nav nedz ieguvis koksni zemes gabalos, ko tas saņēma zemes maiņas darījumā, nedz iesaistījies zemes gabalos iegūtās koksnes tirdzniecībā Savienības iekšienē. Turklāt *All Seas* nepiedāvā Tūrisma likumā noteiktos tūrisma pakalpojumus un nav arī būvniecības uzņēmums Būvniecības kameras likuma nozīmē.

#### 5.3.2. **Bulgārijas 2011. gada 4. novembra piezīmes**

(104) Ar 2011. gada 4. novembra vēstuli Bulgārijas iestādes atbildēja uz šādu trešo personu piezīmēm: *Elkabel AD*, *LM Impex EOOD*, *Foros Development EAD* un *Simeon Stoev Mirov*.

(105) Attiecībā uz zemes maiņas darījumiem ar *Elkabel*, *LM Impex* un *Foros Development* Bulgārijas iestādes norādīja, ka tās nekompensēja nekādu cenu starpību un konkrētajos gadījumos saņēma pieskaitāmo izmaksu papildu maksājumu no šīm privātpersonām. Turklāt minētās personas samaksāja visus vietējos nodokļus. Visbeidzot, neviens no trim minētajiem uzņēmumiem nepieprasīja paredzētā iegūtās meža zemes lietojuma maiņu.

([71]) Rīkojums Nr. RD 49-269/17.7.2007.
([72]) Lēmums Nr. 602/16.9.2008.

(106) Bulgārijas iestādes arī norāda, ka dažās pašvaldībās, kurās atradās apmainītie zemes gabali, nav notikuši pilnībā privāti darījumi, tāpēc nav iespējams noteikt apmainīto zemes gabalu tirgus cenu un to, vai ir piešķirtas ekonomiskas priekšrocības.

(107) Bulgārijas iestādes arī norāda, ka ne *Elkabel*, ne *LM Impex* nav koksnes eksportētāji un nav reģistrēti kā būvniecības vai tūrisma uzņēmumi atbilstoši Bulgārijas tiesību aktiem.

(108) Attiecībā uz *Simeon Stoev Mirov* – fizisku personu, kura apmainīja 5 600 $m^2$ privātas meža zemes ar novērtēto vērtību BGN 3 436 *Rakitovo* apkaimē pret 5 000 $m^2$ valsts meža zemes ar novērtēto vērtību BGN 1 308 *Burgas* (*Kraymorie* ciems) apkaimē – Bulgārijas iestādes uzskata, ka uz šo maiņas darījumu būtu jāattiecina *de minimis* regula.

(109) Minēto iemeslu dēļ Bulgārijas iestādes apgalvo, ka zemes maiņas darījumi ar, kā tās uzskata, iepriekšminētajām privātpersonām nav valsts atbalsts.

5.3.3. **Bulgārijas 2011. gada 16. decembra piezīmes**

(110) Ar 2011. gada 16. decembra vēstuli Bulgārijas iestādes atbildēja uz šādu trešo personu piezīmēm: *V-G-N Confort OOD*, *Izgrev 5 EOOD*, *Ecobalkani–Bulgaria EOOD*, *Vihren EEOD*, *Liteks Komers AD* un *Jivka Blagoeva*.

(111) Attiecībā uz zemes maiņas darījumiem ar *V-G-N Confort*, *Izgrev 5*, *Ecobalkani*, *Vihren* un *Liteks Komers* Bulgārijas iestādes paskaidroja, ka tās nekompensēja cenu starpības un konkrētajos gadījumos saņēma pieskaitāmo izmaksu papildu maksājumu no šīm privātpersonām. Turklāt minētās personas samaksāja visus vietējos nodokļus. Visbeidzot, *V-G-N Confort*, *Ecobalkani* un *Liteks Komers* nepieprasīja to iegūtās valsts meža zemes paredzētā lietojuma maiņu.

(112) Bulgārijas iestādes arī norāda, ka dažās pašvaldībās, kurās atradās apmainītie zemes gabali, nav notikuši pilnībā privāti darījumi, tāpēc nav iespējams noteikt attiecīgo zemes gabalu tirgus cenu un galīgi pārliecināties, vai minētajām privātpersonām ir piešķirtas ekonomiskas priekšrocības. *Izgrev 5* gadījumā apmainītās valsts meža zemes administratīvā cena bija nedaudz augstāka par tirgus cenu, kas iegūta līdzīgos privātos darījumos, tāpēc Bulgārijas iestādes uzskata, ka priekšrocības netika piešķirtas. Tas pats arguments attiecas uz darījumu ar *Liteks Komers*, kurā – kā apgalvo Bulgārijas iestādes – administratīvās cenas bija četras reizes augstākas par valsts meža zemes tirgus cenām.

(113) Visbeidzot, Bulgārijas iestādes norāda, ka neviena no minētajām privātpersonām nav koksnes eksportētājs un nav reģistrēta kā būvniecības vai tūrisma uzņēmums atbilstoši Bulgārijas tiesību aktiem, tāpēc ar tām noslēgtie zemes maiņas darījumi neiespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(114) Darījumā ar *Jivka Blagoeva* – fizisku personu – 1,9036 ha privātas meža zemes ar novērtēto vērtību BGN 16 091 *Teteven* pašvaldībā tika apmainīti pret 0,3001 ha valsts meža zemes ar novērtēto vērtību BGN 24 216 *Predela* teritorijā, *Razlog* pašvaldībā. Bulgārijas valsts nekompensēja cenas starpību, visas pieskaitāmās izmaksas un vietējos nodokļus samaksāja *Jivka Blagoev*, un jaunais īpašnieks nav pieprasījis paredzētā apmainītās zemes lietojuma maiņu. Saskaņā ar Bulgārijas iestādēm uz šo zemes maiņas darījumu būtu jāattiecina *de minimis* regula.

(115) Attiecīgi Bulgārijas iestādes uzskata, ka ar iepriekšminētajām privātpersonām noslēgtajos zemes maiņas darījumos nav valsts atbalsta.

5.3.4. **Bulgārijas 2012. gada 25. aprīļa piezīmes**

(116) Ar 2012. gada 25. aprīļa vēstuli Bulgārijas iestādes atbildēja uz šādu trešo personu piezīmēm: *Aqua Estate*, *Beta Forest*, *Kosta Gerov*, *Dimitar Ivanov Terziev*, *Yavor Iliev Haytov*, *Valentina Angelova Haytova*, *Georgi Aleksandrov Babev*, *Marieta Tihomirova Damyanova*, *Elizabet Petkova Mihaylova*, *Svetoslav Petkov Mihaylov*, *BG Land Co*, *Mirta Engineering*, *Miks PS-OOD* un *BOIL OOD*.

(117) Bulgārijas iestādes piekrīt piezīmēm, ko iesniegušas minētās fiziskās personas un uzņēmumi, ar kuriem noslēgti zemes maiņas darījumi izskatāmajā laikposmā, proti, ka zemes maiņas darījumi neietver valsts atbalstu, bet ir darījumi, kas veikti ar valstij izdevīgiem nosacījumiem un par cenām, kuras nebija zemākas par līdzīgu nekustamo

īpašumu tirgus cenām. Turklāt Bulgārijas iestādes piekrīt iepriekšminēto privātpersonu viedoklim, ka zemes maiņas darījumi notika atbilstoši spēkā esošajiem Bulgārijas tiesību aktiem – Noteikumiem par pamatcenām un Mežu likumam. Visbeidzot, daži no minētajiem darījumiem būtu jāuzskata par tādiem, uz kuriem attiecas *de minimis* regula.

### 5.4. BULGĀRIJAS ATBILDES UZ KOMISIJAS INFORMĀCIJAS PIEPRASĪJUMIEM, KAS NOSŪTĪTI OFICIĀLĀS IZMEKLĒŠANAS PROCEDŪRAS LAIKĀ

(118) Vēlākajos apsvērumos, atbildot uz informācijas pieprasījumiem, Bulgārijas iestādes iesniedza tirgus cenas – attiecībā uz privātu un valsts meža zemi – par visiem zemes maiņas darījumiem, kas notikuši izskatāmajā laikposmā ([73]).

(119) Tomēr savā 2013. gada 19. novembra dokumentā ([74]) Bulgārijas iestādes norādīja, ka ir dažas problēmas saistībā ar to sniegto datu ticamību. Jo īpaši attiecībā uz 44. apsvērumā norādīto formulu Bulgārijas iestādes iesniedza patiesās tirgus cenas par 82 zemes gabaliem (60 valsts un 22 privātiem), ar kuriem bija saistīti apstrīdētie zemes maiņas darījumi. Par atlikušajiem zemes gabaliem tās iesniedza tirgus vērtības, norādot, ka tās var arī nebūt patiesās tirgus vērtības. Par atlikušajiem valsts zemes gabaliem Bulgārijas iestādes paskaidroja, ka cenas, ko tās norādījušas kā tirgus cenas, faktiski ir ar mežu saistīto dažādo darījumu veidu vidējās cenas. Tāpēc tās var neatspoguļot patieso tirgus vērtību, jo tās nav vienādas ar pilnīgi identisku darījumu vidējām cenām.

(120) Līdzīgi attiecībā uz atlikušajiem privātajiem zemes gabaliem, ko vēl nebija novērtējis neatkarīgs eksperts, Bulgārijas iestādes norādīja, ka dažos gadījumos pārdošanas apliecībās norādītās cenas, ko iestādes izmantoja kā tuvinājumu iesniegtajām konkrēto zemes gabalu tirgus vērtībām, bija līdzīgas tā dēvētajām nodokļu vērtībām vai vienādas ar tām. Zemes gabala nodokļu vērtība nav tā tirgus vērtība, bet ir minimālā cena, kas jāmaksā nekustamā īpašuma darījumos, t. i., attiecīgā zemes gabala tirgus vērtība principā ir lielāka.

(121) Neatkarīgi no iepriekšminētā Bulgārijas iestādes uzsvēra, ka to iesniegtie dati par tirgus cenām ir visprecīzākās aplēses, ko tās var iegūt, jo: i) Bulgārijā nav īpašu noteikumu par meža zemes gabalu tirgus cenu noteikšanu, veicot vērtēšanu; ii) būtu laikietilpīgi neatkarīgam ekspertam veikt novērtējumu par to, kādas būtu bijušas attiecīgo zemes gabalu tirgus cenas to maiņas brīdī; un iii) šāda novērtēšana būtu ļoti dārgs process. Turklāt Bulgārijas iestādes norādīja, ka iesniegtās cenas jebkurā gadījumā vairāk atbilst patiesajām tirgus cenām, nekā tās atbilstu administratīvajām cenām.

(122) Visbeidzot, Bulgārijas iestādes sniedza informāciju par 25 izlasē iekļautu zemes maiņas darījumu administratīvajām cenām, kas faktiski izmantotas, un hipotētiskajām administratīvajām cenām, kas būtu iegūtas, izmantojot Noteikumu par pamatcenām 2010. gada atjauninātajā versijā norādītos koeficientus. Iesniegtajā izlasē bija iekļauti 25 darījumi, kas notika pārsvarā 2009. vai 2008. gadā (tikai seši darījumi 2007. gadā). Komisija pieprasīja šādu informāciju, lai pārliecinātos, vai administratīvo cenu sistēma, ja cenas būtu pienācīgi atjauninātas, būtu atbilstoša, lai atspoguļotu meža zemes tirgus cenas un visos gadījumos ļautu iegūt cenu, kas pēc iespējas precīzāk atbilst tirgus vērtībai, kā to paredz judikatūra.

## 6. **PASĀKUMA NOVĒRTĒJUMS**

### 6.1. ATBALSTA ESĪBA

(123) Līguma 107. panta 1. punktā par nesaderīgu ar kopējo tirgu ir atzīts ikviens atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences traucējumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(124) Tāpēc, lai pasākumu varētu klasificēt kā atbalstu 107. panta 1. punkta nozīmē, jābūt izpildītiem visiem šādiem nosacījumiem: i) pasākumam jābūt piedēvējamam valstij un finansētam no valsts līdzekļiem; ii) tam jāpiešķir priekšrocības tā saņēmējam; iii) šādām priekšrocībām jābūt selektīvām; un iv) pasākumam jārada vai jādraud radīt konkurences traucējumus un jāiespaido tirdzniecība starp dalībvalstīm.

([73]) Šo informāciju Bulgārija (atkārtoti) sniedza izklājlapā, kas nosūtīta Komisijai 2014. gada 21. janvāra e-pastā (2014/032997).
([74]) Dokumenta atsauce 2013/115208.

(125) Tomēr šajā gadījumā vispirms ir arī jāizvērtē, vai iespējamie atbalsta saņēmēji no zemes maiņas darījumiem ir uzņēmumi Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē, jo saskaņā ar minētā punkta formulējumu valsts atbalsta noteikumi ir piemērojami tikai tad, ja atbalsta saņēmējs ir uzņēmums.

(126) Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk "EST") jēdzienu "uzņēmums" Līguma 107. panta 1. punkta nolūkos definē kā jebkuru subjektu, kas veic saimniecisku darbību, neatkarīgi no šo subjektu juridiskā statusa un finansēšanas veida ([75]). Saskaņā ar EST jebkura darbība, kas ietver preču un pakalpojumu piedāvāšanu tirgū, ir saimnieciska darbība ([76]). Tāpēc tas, vai subjektu klasificē kā uzņēmumu, vienmēr ir atkarīgs no konkrētās darbības. Subjekts, kas veic gan saimniecisko, gan nesaimniecisko darbību, ir uzskatāms par uzņēmumu vienīgi attiecībā uz tā saimniecisko darbību. Uzņēmumam nav obligāti jābūt juridiskai personai; arī fiziskas personas var uzskatīt par uzņēmumiem atbilstīgi valsts atbalstam, ja vien tie veic saimniecisko darbību.

(127) Paturot to prātā, būtu jāņem vērā, ka daži apstrīdēto zemes maiņas darījumu atbalsta saņēmēji neveica saimniecisku darbību ar apmainīto meža zemi izskatāmajā laikposmā un neveic šādu darbību arī pašlaik. Tāpēc minētos atbalsta saņēmējus nevar uzskatīt par uzņēmumiem Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē, un attiecīgi jāuzskata, ka zemes maiņas darījumos, ko tie noslēdza ar Bulgārijas valsti, nav valsts atbalsta.

(128) Attiecīgi lēmuma pārējā daļa attiecas tikai uz tiem apstrīdēto zemes maiņas darījumu atbalsta saņēmējiem, kas ir uzņēmumi Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē.

6.1.1. **Savstarpējā saikne starp maiņas darījumiem un paredzētā zemes lietojuma maiņu**

(129) Vispirms lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas, vai pastāv savstarpēja saikne starp zemes maiņas darījumiem un apmainītās un atbalsta saņēmēju saņemtās zemes paredzētā lietojuma maiņu. Tas ir svarīgi, jo, ja tiek konstatēta šāda saikne, tā ietekmēs Komisijas novērtējumu par to, vai zemes maiņas darījumi rada ekonomiskas priekšrocības un kā būtu jānosaka šādu priekšrocību apjoms. Savstarpēja saikne nozīmē, ka zemes maiņas darījuma puses pirms darījuma veikšanas bija iecerējušas mainīt paredzēto valsts zemes lietojumu no meža zemes uz zemi, kas pēc maiņas būs pieejama būvniecībai. Tādējādi, lai gan administratīvās cenas, kas aprēķinātas par zemes maiņas darījumu, pamatojoties uz Noteikumiem par pamatcenām, bija pamatotas ar divu meža zemes gabalu maiņu, vēlāk veiktā valsts zemes gabala lietojuma maiņa, ja tā bija jau sākotnēji iecerēta, varēja būt par iemeslu pārāk zemas saņemtā zemes gabala vērtības noteikšanai, ņemot vērā ieceri to turpmāk izmantot kā būvniecības zemi.

(130) Kā norādīja Komisija, tas, ka pēc apstrīdētajiem zemes maiņas darījumiem vienmēr – vai vismaz vairumā gadījumu – tika iesniegta (apstiprināta) prasība veikt apmainītās un atbalsta saņēmēja saņemtās meža zemes paredzētā lietojuma maiņu uz būvniecībai pieejamu zemi, ir objektīva liecība, ka minēto maiņas darījumu puses jau sākotnēji bija iecerējušas pēc zemes maiņas mainīt arī paredzēto valsts zemes lietojumu.

(131) Statistikas dati, ko Bulgārijas iestādes iesniedza, atbildot uz lēmumu par procedūras sākšanu, vēlreiz apstiprinot 38. apsvērumā izklāstītos datus, pierāda, ka par 132 zemes maiņas darījumiem, kas notika izskatāmajā laikposmā, tika iesniegtas 24 prasības mainīt paredzēto zemes lietojumu uz būvniecībai paredzētu zemi (18,2 % no kopējiem zemes maiņas darījumiem), no kurām 15 gadījumos šāda maiņa tika apstiprināta (11,4 % no kopējiem zemes maiņas darījumiem). Pamatojoties uz minētajiem datiem, Komisija secina, ka vairākumā gadījumu pēc zemes maiņas darījumiem netika iesniegta prasība mainīt paredzēto zemes lietojumu.

(132) Jebkurā gadījumā Komisija ņem vērā, ka Bulgārijas tiesību aktos ir paredzētas divas atsevišķas procedūras attiecīgi zemes maiņas darījumiem un paredzētā zemes lietojuma maiņai un ka katra no šīm darbībām ir divu atsevišķu, savstarpēji neatkarīgi darbojošos valsts iestāžu kompetencē. Tas ir vēl viens pierādījums, ka šajā gadījumā nav savstarpējas saiknes starp zemes maiņas darījumiem un paredzētā zemes lietojuma maiņu.

(133) Tā kā savstarpējas saiknes esība starp zemes maiņas darījumiem un apmainītās un atbalsta saņēmēja saņemtās zemes paredzētā lietojuma maiņu nav pierādīta, Komisija katru no minētajām darbībām izvērtēs atsevišķi, lai noskaidrotu valsts atbalsta esību Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē.

([75]) 2000. gada 12. septembra spriedums apvienotajās lietās no C-180/98 līdz C-184/98 *Pavlov* un citi, *Recueil*, I-6451. lpp., 74. punkts.
([76]) 1987. gada 16. jūnija spriedums lietā 118/85 Komisija/Itālija, *Recueil*, 2599. lpp., 7. punkts, 1998. gada 18. jūnija spriedums lietā C-35/96 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-3851. lpp., 36. punkts, un 2000. gada 12. septembra spriedums apvienotajās lietās no C-180/98 līdz C-184/98 *Pavlov* un citi, *Recueil*, I-6451. lpp., 75. punkts.

6.1.2. **Valsta atbalsta esība paredzētā zemes lietojuma maiņā**

(134) Paredzētā zemes lietojuma noteikšana ir publisko iestāžu īstenota juridiskā kontrole pār zemes gabala izmantošanu un attīstības intensitāti. Kad publiska iestāde apstiprina paredzētā zemes gabala lietojuma maiņu, tā veic reglamentējošu funkciju un nedarbojas kā ekonomikas subjekts.

(135) Par valsts atbalstu Līguma 107. panta nozīmē ir uzskatāmas tikai tādas priekšrocības, ko tieši vai netieši piešķir no valsts līdzekļiem. Saskaņā ar EST judikatūru ([77]) tas, ka minētajā pantā ir nošķirts "dalībvalsts piešķirts atbalsts" un atbalsts, kas piešķirts "no valsts līdzekļiem", nenozīmē, ka visas valsts piešķirtās priekšrocības neatkarīgi no tā, vai tās finansē no valsts līdzekļiem, ir atbalsts. Šāda nošķīruma mērķis ir iekļaut definīcijā gan priekšrocības, ko tieši piešķir valsts, gan priekšrocības, ko piešķir publiska vai privāta iestāde, kuru iecēlusi vai izveidojusi valsts.

(136) Publiskai iestādei apstiprinot paredzēto konkrēta zemes gabala lietojuma maiņu no meža zemes uz būvniecībai pieejamu zemi, var palielināties zemes tirgus vērtība, tomēr šāds apstiprinājums neietver valsts līdzekļu nodošanu Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē – minētās reglamentējošās funkcijas īstenošanas rezultātā nenotiek līdzekļu nodošana apstiprinājuma saņēmējam, kā arī tā neietver valsts līdzekļu zaudēšanu, jo valstij, īstenojot minēto reglamentējošo funkciju, nav pienākuma iekasēt no apstiprinātiem pieteikumu iesniedzējiem maksu, kas sedz visu ekonomisko vērtību, kuru tie iegūst, saņemot šādu apstiprinājumu ([78]).

(137) Attiecīgi publiskas iestādes lēmums mainīt paredzēto konkrēta zemes gabala lietojumu nav valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē.

6.1.3. **Atbalsta esība zemes maiņas darījumā**

(138) Saskaņā ar iedibināto judikatūru ([79]) publisku iestāžu veikta zemes vai ēku pārdošana uzņēmumam vai privātpersonai, kas veic saimniecisko darbību, var radīt ekonomiskas priekšrocības un tādējādi var būt valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē, jo īpaši, ja pārdošana nenotiek par tirgus vērtību, proti, ja zeme vai ēkas netiek pārdotas par cenu, kādu, visticamāk, būtu noteicis privāts ieguldītājs, darbojoties normālos konkurences apstākļos. Tas pats attiecas uz zemes maiņas darījumu, ja no valsts saņemtās zemes vērtība ir lielāka par valstij atdotās zemes vērtību.

(139) Tomēr, pirms izvērtēt, vai zemes maiņas darījumi rada ekonomiskas priekšrocības, Komisija izvērtēs, vai pastāv pārējie 124. apsvērumā uzskaitītie nosacījumi, lai konstatētu valsts atbalstu Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē.

(140) Pirmkārt, attiecībā uz pasākuma piedēvējamību jānorāda, ka zemes maiņas darījumi ir lauksaimniecības un pārtikas ministra vai Ministru padomes (atkarībā no maināmā zemes gabala lieluma) un MIA kompetencē; tās visas ir valsts iestādes. Ja zemes maiņas darījumā tiek piešķirta valsts meža zeme, kuras vērtība ir lielāka par atdoto privāto meža zemi, rodas valsts līdzekļu nodošana, ciktāl Bulgārijas valsts zaudē konkrētus ieņēmumus, ko tā būtu varējusi gūt, ja tā, veicot konkrēto darījumu, būtu darbojusies saskaņā ar tirgus apstākļiem.

(141) Otrkārt, zemes maiņas darījumi ir selektīvi, ciktāl tie ir izdevīgi tikai tiem zemes īpašniekiem, kas savu privāto meža zemi apmainījuši pret valsts meža zemi.

(142) Treškārt, zemes maiņas darījumi traucē konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm. Ciktāl zemes maiņas darījumu atbalsta saņēmēji ir uzņēmumi, kas piedāvā preces un pakalpojumus konkrētā tirgū, jebkādas finansiālas priekšrocības, ko rada zemes maiņas darījumi, nostiprina to stāvokli salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, kas konkurē par tādu pašu preču un pakalpojumu tirdzniecību Savienībā ([80]). Par vairākiem zemes maiņas darījumu atbalsta saņēmējiem ([81]) Bulgārijas Komercreģistrā norādītās ekonomikas nozares, kurās tie darbojas, cita starpā ir nekustamā īpašuma, tūrisma, restorānu un apmežošanas nozares. Šīs nozares ir atvērtas konkurencei

([77]) 2001. gada 13. marta spriedums lietā C-379/98 *Preussen Elektra, Recueil*, I-2099. lpp.

([78]) Pēc analoģijas sk. 2007. gada 4. jūlija spriedumu lietā T 475/04 *Bouygues SA*/Komisija, Krājums, II-2097. lpp., 108.–111. un 123. punktu, kas apstiprināts 2009. gada 2. aprīļa lietā C 431/07 P *Bouygues un Bouygues Telecom*/Komisija, Krājums, I-2665. lpp., 94.–98. un 125. punktā.

([79]) 2010. gada 16. decembra spriedums lietā C-239/09 *Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe GmbH & Co. KG/BVVG Bodenverwertungs- und -verwatungs Gmb*, Krājums, I-13083. lpp., 34. punkts, 2010. gada 2. septembra spriedums lietā C-290/07 P *Komisija/Scott*, Krājums, I-7763. lpp., 68. punkts, un 2011. gada 13. decembra spriedums lietā T-244/08 *Konsum Nord ekonomisk förening*/Komisija, Krājums, II-00444. lpp., 61. punkts.

([80]) 2001. gada 4. aprīļa spriedums lietā T-288/97 *Friulia-Venezia Giulia, Recueil*, II-1619. lpp., 41. punkts.

([81]) Cita starpā tas attiecas arī uz *All Seas Property 2, Aqua Estate, Beta Forest, BG Land Co, Ecobalkani, MIKS* un *BOIL*.

Savienības līmenī. To pierāda informācija, kas ietverta minētajā reģistrā, kurā tirdzniecība vai (starptautiskā) komercdarbība ir norādītas kā ekonomikas nozares, kas ir vairāku zemes maiņas darījumu atbalsta saņēmēju ([82]) darbības nozares. Attiecībā uz Bulgārijas iestāžu izvirzīto argumentu, ka uzņēmumiem, lai tie varētu aktīvi darboties tūrisma vai būvniecības nozarēs, jābūt reģistrētiem speciālos reģistros un ka šāda prasība nav attiecināma uz lielāko daļu uzņēmumu, kas piedalījušies zemes maiņas darījumos, Komisija norāda, ka jēdziens "uzņēmums" Līguma 107. panta 1. punktā ir objektīvs jēdziens, tāpēc tas, vai uzņēmumi piedāvā preces un pakalpojumus konkrētā tirgū un tādējādi konkurē ar citiem uzņēmumiem, un iesaistās Savienības iekšējā tirdzniecībā, ir jānosaka, ņemot vērā šādu uzņēmumu faktiski veiktās darbības, nevis to, vai uzņēmumi ir izpildījuši konkrētas valsts juridiskās formalitātes.

(143) Visbeidzot, attiecībā uz ekonomisku priekšrocību esību – maiņas darījumi attiecas uz (vismaz) divu meža zemes gabalu maiņu starp Bulgārijas valsti un privātpersonām. Lai noskaidrotu, vai zemes maiņas darījumi radīja ekonomiskas priekšrocības privātpersonām, ir jānovērtē un savstarpēji jāsalīdzina apmainīto zemes gabalu tirgus vērtība. Ja zemes maiņas darījumā saņemtās meža zemes vērtība ir lielāka par privātpersonas atdotās meža zemes vērtību, attiecīgajai privātpersonai tiek radītas ekonomikas priekšrocības.

(144) Kā paskaidrots 16. apsvērumā, attiecīgajiem zemes maiņas darījumiem administratīvās cenas tika aprēķinātas, pamatojoties uz Noteikumiem par pamatcenām. EST ir atzinusi, ka tad, ja valsts tiesību aktos ir paredzēti administratīvi noteikumi par zemes tirgus vērtības aprēķināšanu, ja zemi pārdod publiskas iestādes, visos gadījumos, piemērojot minētos noteikumus, lai ievērotu Līguma 107. pantu, ir jāiegūst administratīvā cena, kas ir pēc iespējas tuvāka zemes tirgus vērtībai ([83]). Tā kā šāda tirgus vērtība ir teorētiska, ir pieļaujama pielaide attiecībā uz iegūto cenu salīdzinājumā ar teorētisko cenu ([84]).

(145) Bulgārijas iestādēm tika prasīts sniegt informāciju par administratīvajām cenām, kas izmantotas 132 zemes maiņas darījumos, kuri notikuši izskatāmajā laikposmā, kā arī par minēto darījumu tirgus cenām. Komisija prasīja Bulgārijas iestādēm, nosakot meža zemes gabalu tirgus vērtību, arī ņemt vērā visus iepriekšējos vai vēlākos darījumus ar tiem. Attiecīgi, kaut gan Komisija uzskata, ka, lai novērtētu iespējamā valsts atbalsta elementus zemes maiņas darījumos, apmainīto meža zemes gabalu izcelsmei nav nozīmes, tika ņemta vērā cenu informācija, ja tā bija pieejama.

(146) Bulgārijas iestādes norādīja uz dažām problēmām saistībā ar to datu ticamību, kurus tās varēja iesniegt par tirgus cenām ([85]). Tomēr tajā pašā laikā tās norādīja, ka sniegtā informācija ietver visprecīzākās tirgus cenu aplēses ([86]). Komisija uzskata minētos datus par pietiekami ticamām attiecīgo zemes gabalu reālās (t. i., "patiesās") tirgus vērtības aplēsēm.

(147) Datu analīze liecināja, ka attiecībā uz privātiem zemes gabaliem izmantojot administratīvās cenas, attiecīgās meža zemes vērtība sistemātiski tika palielināta salīdzinājumā ar tirgus cenām ([87]), savukārt attiecībā uz valsts meža zemi situācija bija niansētāka, jo bija gan pārāk augstas, gan pārāk zemas vērtības novērtēšanas gadījumi. Attiecīgi, nosakot, vai zemes maiņas darījumi radīja atbalsta saņēmējiem ekonomiskas priekšrocības, ja vienkārši salīdzinātu valsts zemes gabala tirgus cenu, kāda tā bija zemes maiņas brīdī, ar saņemtās privātās zemes gabala tirgus cenu, nebūtu pietiekami ņemta vērā privātā zemes gabala sistemātiskā vērtības palielināšana. Tāpēc, lai pienācīgi novērtētu maiņas darījuma radītās priekšrocības, Komisija izstrādāja formulu, kurā bija ņemtas vērā administratīvās cenas, kas izmantotas sākotnējā darījumā. Minētā formula, kas jau bija aprakstīta lēmumā par procedūras sākšanu, paredz aprēķināt šādas summas:

i) starpība starp privātā meža zemes gabala reālo tirgus cenu un attiecīgā zemes gabala administratīvo cenu, kas noteikta atbilstoši Noteikumos par pamatcenām sniegtajiem norādījumiem; un

ii) starpība starp valsts meža zemes gabala reālo tirgus cenu un attiecīgā zemes gabala administratīvo cenu, kas noteikta atbilstoši Noteikumos par pamatcenām sniegtajiem norādījumiem.

([82]) Tas attiecas, piemēram, uz *Izgrev*, *Liteks Comers*, *LM Impex* un *VNG Confort*.
([83]) Iepriekšminētais 2010. gada 16. decembra spriedums lietā C-239/09 *Seydaland*, 35. punkts. Sk. arī Komisijas 2012. gada 19. decembra lēmumu lietā SA.33167 par ierosināto alternatīvo metodi valsts aģentūras *BVVG* pārdotās lauksaimniecības un meža zemes Vācijā novērtēšanai (OV C 43, 15.2.2013., 7. lpp.).
([84]) Pēc analoģijas sk. II sadaļas 2. punkta b) apakšpunktu Komisijas paziņojumā par valsts atbalsta elementiem publisko iestāžu īstenotos zemes un ēku pārdošanas darījumos (OV C 209, 10.7.1997., 3. lpp.).
([85]) 2013. gada 19. novembra vēstule; dokumenta atsauce 2013/115208.
([86]) Šis jautājums un Bulgārijas argumenti ir aprakstīti sīkāk 5.4. iedaļā.
([87]) Vērtības palielināšana vai samazināšana salīdzinājumā ar tirgus cenu, ko Bulgārijas iestādes norādīja attiecībā uz konkrēto zemes gabalu.

Ja vērtība ii), no kuras atskaitīta vērtība i), būtu pozitīva, tiktu uzskatīts, ka ir radītas priekšrocības.

Tomēr, nosakot, vai zemes maiņas darījums ir radījis priekšrocības, ņem vērā arī ikvienu naudas kompensāciju, ko viena darījuma puse samaksājusi otrai pusei, lai segtu abu apmainīto zemes gabalu administratīvo cenu starpību.

(148) Piemērojot minēto formulu Bulgārijas iestāžu iesniegtajiem datiem par apmainītās meža zemes patiesajām tirgus vērtībām un administratīvajām cenām, Komisija secina, ka zemes maiņas darījumu atbalsta saņēmējiem tika piešķirtas priekšrocības gandrīz 80 % zemes maiņas darījumu, kas veikti izskatāmajā laikposmā, kā redzams 4. tabulā.

*4. tabula*

**Zemes maiņas darījumos izmantoto administratīvo cenu un Bulgārijas iestāžu iesniegto tirgus cenu salīdzinājums**

| Zemes maiņas darījumi | 2007 | 2008 | 2009 | Kopā |
|---|---|---|---|---|
| **Piešķirtās priekšrocības (gadījumu skaits)** | 18 | 48 | 38 | **104** |
| *Procentos no visiem zemes maiņas darījumiem* | *78 %* | *77 %* | *81 %* | ***79 %*** |
| **Veikto zemes maiņas darījumu skaits** | 23 | 62 | 47 | **132** |

(149) Tabulā norādītie dati liecina, ka administratīvās cenas, kas noteiktas zemes maiņas darījumu nolūkos saskaņā ar Noteikumiem par pamatcenām, nepietiekami atspoguļo attiecīgo meža zemes gabalu reālo tirgus vērtību.

(150) Šādu atšķirību starp administratīvajām cenām, kas izmantotas apstrīdētajiem zemes maiņas darījumiem, un attiecīgo zemes gabalu tirgus cenām rada, no vienas puses, tas, ka Noteikumos par pamatcenām izmantotā pamatmetodika nepietiekami atspoguļo kritērijus, ko tirgus dalībnieks uzskatītu par svarīgiem, lai novērtētu apmainīto meža zemes gabalu vērtību, un tas, ka pamatmetodika nepiešķir šādiem kritērijiem atbilstošu svērumu. Pirmkārt, zemes vidējās vērtības, kas norādītas Noteikumu par pamatcenām 1. pielikumā, atbilstoši zemes kategorijām, kuras nodrošina identiskus apstākļus augu augšanai, un kas tika izmantotas zemes pamatvērtības noteikšanai (sk. 18. apsvērumu), bija jānosaka, pamatojoties uz valsts mežu tirgus cenām vai grāmatvedības pārskatiem, bet praksē tās noteica eksperti, izmantojot nelielu tirgus avotu skaitu.

(151) Otrkārt, koeficienti un pieauguma vienības, kas izmantotas, lai meža zemes pamatvērtības aprēķinā atspoguļotu zemes konkrētas īpašības, un kas izklāstītas 18.–26. apsvērumā, ir administratīvas vienkāršošanas līdzeklis, nevis mēģinājums precīzi novērtēt ekonomisko vērtību, ko šādām īpašībām piešķirtu līdzīgā situācijā esošs hipotētisks tirgus dalībnieks. Bulgārijas iestādes patiešām nav iesniegušas ekonomiskos datus, lai pamatotu minētajos noteikumos paredzētās koeficientu un pieauguma vienību vērtības.

(152) Taču, pat ja Noteikumos par pamatcenām paredzētā metodika sākotnēji ļāva noteikt apmainītās meža zemes tirgus cenas, *quod non* vidējās cenas, koeficienti un pieauguma vienības izskatāmajā laikposmā nekad netika atjauninātas, lai pienācīgi atspoguļotu vēlāk notiekošās tirgus cenu svārstības. Saskaņā ar judikatūru ([88]), ja zemes cenas strauji pieaug, administratīvajās metodēs, ko izmanto publisku iestāžu pārdotās zemes cenas aprēķināšanai, ir jāparedz nepārtraukta šādu cenu atjaunināšana, lai pircēja faktiski samaksātā cena, ciktāl iespējams, atspoguļotu attiecīgās zemes tirgus vērtību. Pagaidu izmeklēšanas posmā Bulgārijas iestādes paskaidroja, ka atbilstoši Noteikumu par pamatcenām 7.1. un 32. pantam noteikumos paredzētie koeficienti administratīvo cenu aprēķināšanai bija jāatjaunina katru gadu. Turklāt saskaņā ar Bulgārijas iestāžu sniegto informāciju izskatāmajā laikposmā meža zemes tirgus cenas strauji pieauga. Tomēr noteikumos paredzētā atjaunināšana minētajā laikposmā nekad netika veikta. Bulgārijas iestādes tikai atjaunināja vidējās cenas, koeficientus un pieauguma vienības, kas izmantotas administratīvo cenu noteikšanai 2010. gadā, pamatojoties uz nesenajām tirgus norisēm.

([88]) Iepriekšminētais 2010. gada 16. decembra spriedums lietā C-239/09 *Seydaland*, 54. punkts.

(153) Attiecīgi Komisija secina, ka zemes maiņas darījumi piešķīra ekonomiskas priekšrocības zemes maiņas darījumu atbalsta saņēmējiem gadījumos, kad izmantotās administratīvās cenas nepienācīgi atspoguļoja apmainītās zemes tirgus cenu.

#### 6.1.4. ***De minimis* atbalsts**

(154) Visbeidzot, būtu jānorāda, ka gadījumos, kad konkrētais zemes maiņas darījuma atbalsta saņēmējs saņēma priekšrocības, kas nepārsniedza robežvērtības, kuras noteiktas Komisijas Regulā (ES) Nr. 1407/2013 ([89]), šādas priekšrocības netiek uzskatītas par valsts atbalstu, un tāpēc uz tām neattiecas Līguma 107. panta 1. punktā noteiktais aizliegums, ja vien ir izpildīti visi pārējie minētajā punktā paredzētie nosacījumi.

(155) Pamatojoties uz Bulgārijas iestāžu iesniegtajiem kvantitatīvajiem datiem, ir skaidrs, ka daudzos gadījumos ([90]) zemes maiņas darījuma atbalsta saņēmēju saņemtā atbalsta apjoms ir mazāks par *de minimis* robežvērtību EUR 200 000.

#### 6.1.5. **Secinājums par atbalsta esību**

(156) Ņemot vērā iepriekšminēto, Komisija secina, ka Bulgārijas Republikas veiktie zemes maiņas darījumi izskatāmajā laikposmā ir valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē tajos gadījumos, kad darījuma puse ir uzņēmums minētā punkta nozīmē, un ka darījumam izmantotās administratīvās cenas neatspoguļoja tirgus cenas, un ka nosacījumi *de minimis* atbalstam, kas paredzēti Regulā (ES) Nr. 1407/2013, nav izpildīti.

### 6.2. PASĀKUMA LIKUMĪBA

(157) Neinformējot par minētajiem zemes maiņas darījumiem pirms to īstenošanas, Bulgārijas Republika nav izpildījusi savu pienākumu saskaņā ar Līguma 108. panta 3. punktu. Tāpēc minētie zemes maiņas darījumi ir nelikumīgi īstenots valsts atbalsts.

### 6.3. ATBALSTA SADERĪBA

(158) Lai gan Bulgārijas iestādēm tika prasīts sniegt informāciju par minēto zemes maiņas darījumu iespējamo saderību ar iekšējo tirgu, tās vēlreiz norādīja uz savu argumentāciju, ka minētie darījumi nav iespaidojuši Savienības iekšējo tirdzniecību un ka tāpēc tie nav valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē.

(159) Šajā saistībā Komisija norāda, ka pienākums pierādīt, ka atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu, atkāpjoties no Līguma 107. panta 1. punkta noteikumiem, principā ir attiecīgajai dalībvalstij, kurai jāpierāda, ka ir izpildīti visi šādas atkāpes nosacījumi ([91]).

(160) Katrā ziņā Komisija norāda, ka nav *prima facie* iemeslu uzskatīt zemes maiņas darījumus par saderīgiem ar iekšējo tirgu, tieši pamatojoties vai nu uz Līguma 107. panta 3. punkta a) vai c) apakšpunktu, vai arī uz pamatnostādnēm, kas ir minēto noteikumu pamatā.

(161) Tāpēc Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei (turpmāk "Mežsaimniecības pamatnostādnes") nevar izmantot par pamatu zemes maiņas darījumu shēmas saderības noteikšanai, jo tās attiecas tikai uz augošiem kokiem un to dabisko vidi mežos un uz citas mežu zemes, tostarp pasākumiem mežu ekoloģisko un aizsargājošo funkciju saglabāšanai un uzlabošanai un pasākumiem, kuru mērķis ir veicināt

([89]) Komisijas 2013. gada 18. decembra Regula (ES) Nr. 1407/2013 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 352, 24.12.2013., 1. lpp.). Komisija pieņēma *de minimis* regulu atbilstoši 2. pantam Padomes Regulā (EK) Nr. 994/98 (OV L 142, 14.5.1998., 1. lpp.), kas grozīta ar Regulu (ES) Nr. 733/2013 (OV L 204, 31.7.2013., 11. lpp.).

([90]) Pamatojoties uz Komisijas veiktajiem sākotnējiem aprēķiniem par Bulgārijas iestāžu iesniegtajiem kvantitatīvajiem datiem, var šķist, ka tikai 45 no 104 gadījumiem, kad zemes maiņas darījumā privātpersonai tika piešķirtas priekšrocības, šādas priekšrocības pārsniedza *de minimis* robežvērtību. Tomēr no šiem aprēķiniem nav izslēgti gadījumi, kad zemes maiņas darījuma atbalsta saņēmējs nebija uzņēmums (tādējādi samazinot to zemes maiņas darījumu skaitu, kuros ietverts valsts atbalsts), kā arī tajos nav ņemti vērā gadījumi, kad viens un tas pats atbalsta saņēmējs ir guvis labumu no vairākiem zemes maiņas darījumiem, kuru radītās priekšrocības kopumā pārsniedza EUR 200 000 (tādējādi palielinot to zemes maiņas darījumu skaitu, kuros ietverts valsts atbalsts). Bulgārijas iestādēm būtu jāveic precīzāki aprēķini saistībā ar summu atgūšanu.

([91]) 2007. gada 12. septembra spriedums lietā T-68/03 *Olympiaki Aeroporia Ypiresies*/Komisija, Krājums, II-2911. lpp., 34. punkts.

mežu izmantošanu atpūtai un to sociālo un kultūras dimensiju. Turklāt izmaksas, uz kurām attiecas saistībā ar zemes maiņas darījumiem piešķirtais valsts atbalsts, neatbilst Mežsaimniecības pamatnostādnēs ietvertajai attiecināmo izmaksu definīcijai ([92]), jo privātpersonām netika piemērots likumisks vai līgumisks pienākums izmantot maiņas darījumos iegūto zemi kā dabas aizsardzības zonas. Gluži pretēji – visām personām bija tiesības pieprasīt meža zemes lietojuma maiņu uz apbūvējamu zemi, un dažas no tām patiešām šādu iespēju arī izmantoja.

(162) Tāpat arī pamatnostādnes par valsts reģionālo atbalstu 2007.–2013. gadam nav izmantojamas kā pamats saderības noteikšanai. Šajā ziņā Komisija norāda, ka Bulgārijas iestādes neveica zemes maiņas darījumus ar konkrētu mērķi veicināt reģionālo attīstību. Turklāt attiecināmās izmaksas nebija definētas, un arī nebija noteikts, kā tiks kontrolēta atbalsta stimulējošā ietekme un kā tiks nodrošināta piemērojamo reģionālā atbalsta robežvērtību ievērošana.

(163) Visbeidzot, apspriedēs, kas notika, pirms tika pieņemts lēmums par procedūras sākšanu, Bulgārijas iestādes apgalvoja, ka zemes maiņas darījumiem ir ar sabiedrisko kārtību saistīts mērķis, proti, nostiprināt meža zemes īpašumtiesības. Pat ja varētu konstatēt, ka meža zemes konsolidācija ir kopīgu interešu mērķis, *quod non* Bulgārijas iestādes nav pierādījušas, ka piešķirtais atbalsts bija nepieciešams, lai sasniegtu minēto mērķi, un ka izvēlētie līdzekļi bija vispiemērotākie.

(164) Tās arī nav pierādījušas, ka izvēlētie līdzekļi nodrošināja piešķirtā atbalsta ierobežošanu līdz minimumam, kas nepieciešams, lai stimulētu privātpersonas veikt zemes maiņas darījumus. Par to cita starpā liecina to administratīvo cenu būtiskās svārstības, kas iegūtas, izmantojot paredzēto metodiku. Salīdzinot ar tirgus cenām, ko bija iesniegušas Bulgārijas iestādes, nav redzams, ka minētās administratīvās cenas sistemātiski būtu par līdzīgu procentu augstākas vai zemākas nekā tirgus cenas. Ja kā piemēru izmanto 2007. gada darījumus, starpība starp privātu zemes gabalu tirgus cenām un administratīvajām cenām svārstījās no –503,97 % līdz +89,91 % ([93]).

(165) Visbeidzot, Bulgārijas iestādes nav pierādījušas, ka zemes maiņas darījumi netraucēja konkurenci tiktāl, ciktāl tas ir pretrunā kopējām interesēm. Attiecīgi zemes maiņas darījumus nevar uzskatīt par saderīgiem ar iekšējo tirgu, tieši pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

(166) Tāpēc Komisija secina, ka saistībā ar zemes maiņas darījumiem piešķirto valsts atbalstu nevar uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu.

## 7. **ATBALSTA ATGŪŠANA**

(167) Atbilstoši Regulas (EK) Nr. 659/1999 14. panta 1. punktam, ja konstatē, ka nelikumīgi piešķirts valsts atbalsts nav saderīgs ar iekšējo tirgu, tas jāatgūst no tā saņēmējiem, ja vien tas nav pretrunā vispārējam tiesību principam. Minētās regulas 14. panta 2. punktā ir noteikts, ka atbalsts ir jāatgūst, ieskaitot procentus, kas maksājami no dienas, kad nelikumīgais atbalsts nodots saņēmēja rīcībā, līdz tā faktiskās atgūšanas dienai. Visbeidzot, regulas 14. panta 3. punktā ir noteikts, ka atgūšanu veic tūlīt un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu Komisijas lēmuma izpildi.

(168) Atgūšanas mērķis ir sasniegts, kad uzņēmumi, kas saņēmuši attiecīgo nelikumīgo atbalstu, to atmaksā kopā ar piemērojamiem kavējuma procentiem. Atmaksājot atbalstu, tā saņēmējs zaudē iegūtās priekšrocības salīdzinājumā ar tā konkurentiem tirgū, un tiek atjaunota situācija, kāda pastāvēja pirms atbalsta piešķiršanas ([94]). Dalībvalsts var izvēlēties, kā tā izpildīs savu pienākumu atgūt nelikumīgo atbalstu, tomēr izvēlētie pasākumi nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt Savienības tiesību darbības jomu un efektivitāti. Dalībvalsts var izpildīt atgūšanas pienākumu tikai tad, ja izvēlētie līdzekļi ir piemēroti, lai atjaunotu normālos konkurences apstākļus, kas traucēti, piešķirot nelikumīgo atbalstu, un kas ir saderīgi ar attiecīgajiem Savienības tiesību noteikumiem ([95]).

([92]) Mežsaimniecības pamatnostādņu 175. punkta g) apakšpunktā attiecināmās izmaksas ir definētas šādi: "tādas meža zemes pirkšanas izmaksas, kura izmantota vai izmantojama kā dabas aizsardzības zona. Attiecīgajai meža zemei jābūt pilnīgi un pastāvīgi aizsargātai dabas aizsardzības nolūkos, piemērojot likumisku vai līgumisku pienākumu." Parējās attiecināmo izmaksu kategorijas, kas definētas Mežsaimniecības pamatnostādņu 175. punktā, šajā konkrētajā gadījumā nav piemērojamas.

([93]) Valsts meža zemei starpība starp tirgus cenu un administratīvo cenu svārstās no –6 130,00 % līdz +74,98 %. Tomēr būtu jāņem vērā, ka šādu zemes gabalu administratīvā cena bija augstāka nekā to tirgus cena tikai 2 no 23 gadījumiem.

([94]) 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-277/00 *Vācija*/Komisija, *Recueil*, I-11695. lpp., 74.–76. punkts;

([95]) Iepriekšminētais 2002. gada 12. decembra spriedums lietā C-209/00 Vācija/Komisija, 57. un 58. punkts.

(169) Tādējādi, ņemot vērā, ka ir konstatēts, ka Bulgārijas Republika ir nelikumīgi īstenojusi valsts atbalstu, veicot zemes maiņas darījumus, būtu jāprasa, lai tā atgūst minēto atbalstu no tā saņēmējiem.

### 7.1. TO SAŅĒMĒJU IDENTIFICĒŠANA, NO KURIEM ATBALSTS JĀATGŪST

(170) Nelikumīgais un nesaderīgais atbalsts jāatgūst no uzņēmumiem, kas faktiski ir guvuši no tā labumu ([96]). Tomēr, ja Komisija nevar lēmumā identificēt visus uzņēmumus, kas saņēmuši nelikumīgu un nesaderīgu atbalstu, tie jāidentificē īstenošanas procesa sākumā attiecīgajai dalībvalstij, kam jāizvērtē katra attiecīgā uzņēmuma individuālā situācija ([97]).

(171) Šajā gadījumā iespējamie nesaderīgā valsts atbalsta saņēmēji ir fiziskās un juridiskās personas, kuras piedalījās 132 zemes maiņas darījumos ar Bulgārijas iestādēm izskatāmajā laikposmā. Bulgārijas iestādēm būtu jāatskaita no šīs grupas fiziskās un juridiskās personas, kuras nav uzskatāmas par "uzņēmumiem" Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē, kā arī personas, kas zemes maiņas darījumos, kuros tās piedalījās, ieguva priekšrocības, kuru kopējais apjoms nepārsniedz *de minimis* regulā noteiktās robežvērtības, kamēr vien šādi darījumi atbilst arī pārējiem regulā paredzētajiem nosacījumiem. Pārējās fiziskās un juridiskās personas, kuras piedalījās zemes maiņas darījumos, būtu jāuzskata par nelikumīgi īstenotā valsts atbalsta saņēmējiem, no kuriem Bulgārijas iestādēm jāatgūst priekšrocības, kas saņemtas šādos darījumos.

### 7.2. ATBALSTA APMĒRA NOTEIKŠANA

(172) Komisijai nav juridiska pienākuma noteikt precīzu atgūstamo summu, jo īpaši, ja tai trūkst datu, lai to izdarītu. Tā vietā ir pietiekami, ja Komisijas lēmumā tiek iekļauta informācija, kas ļauj dalībvalstij bez pārmērīgām grūtībām noteikt atgūstamo summu ([98]).

(173) Kā paskaidrots 147. apsvērumā, Komisija uzskata, ka dalībvalstij, lai noteiktu no katra saņēmēja atgūstamo nesaderīgā atbalsta summu, vispirms būtu jāizmanto šāda metodika:

i) jānosaka starpība starp privātā meža zemes gabala reālo tirgus cenu un attiecīgā zemes gabala administratīvo cenu, kas noteikta atbilstoši Noteikumos par pamatcenām sniegtajiem norādījumiem; un

ii) jānosaka starpība starp valsts meža zemes gabala reālo tirgus cenu un attiecīgā zemes gabala administratīvo cenu, kas noteikta atbilstoši Noteikumos par pamatcenām sniegtajiem norādījumiem.

Sākotnējā valsts atbalsta summa, kas saņemta zemes maiņas darījumā, ir vienāda ar vērtību ii), no kuras atskaitīta vērtība i).

Jāveic šīs sākotnējās summas korekcija par tiem gadījumiem, kuros valsts meža zemes gabals ar lielāku administratīvo vērtību apmainīts pret privātu zemes gabalu ar mazāku administratīvo vērtību. Saskaņā ar Bulgārijas iestādēm šādos gadījumos atbalsta saņēmējam bija jāmaksā valstij kompensācija, lai segtu zemes gabalu vērtības starpību. Attiecīgi atbalsta sākotnējā summa būtu jāsamazina par kompensācijas summu, ko atbalsta saņēmējs samaksājis Bulgārijas iestādēm. Rezultātā iegūtā summa Bulgārijas iestādēm tad būtu jāatgūst no atbalsta saņēmēja, tādējādi atņemot priekšrocības, kas piešķirtas zemes maiņas darījumā.

(174) Lai noteiktu attiecīgo zemes gabalu tirgus cenas, ir pilnībā jāņem vērā konkrētās zemes ekonomiskā vērtība zemes maiņas brīdī. Pamatojoties uz informāciju, kas ietverta Bulgārijas iestāžu 2008. gada 29. augusta apsvērumos, šķiet,

([96]) 1991. gada 21. marta spriedums lietā C-303/88 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-1433. lpp., 57. punkts; spriedums lietā C-277/00 Vācija/Komisija ("*SMI*"), 2004, *Recueil*, I-3925. lpp., 75. punkts.

([97]) 2002. gada 7. marta spriedums lietā C-310/99 Itālija/Komisija, 2002, *Recueil*, I-2289. lpp., 91. punkts.

([98]) 2000. gada 12. oktobra spriedums lietā C-480/98 Spānija/Komisija, *Recueil* I-8717. lpp., 25. punkts, un 1988. gada 2. februāra spriedums apvienotajās lietās C-67/85, C-68/85 un C-70/85 *Kwekerij van der Kooy BV* un citi/Komisija, *Recueil*, 219. lpp.

ka dažos gadījumos uz valstij piederošajiem meža zemes gabaliem jau pirms zemes maiņas bija uzbūvētas ēkas un infrastruktūra, pat ja attiecīgais zemes gabals iepriekš nebija pārklasificēts par būvniecībai pieejamu zemi. Komisija uzskata, ka šādos gadījumos šādu ēku un/vai infrastruktūras vērtībai arī jābūt pilnīgi atspoguļotai zemes gabala tirgus vērtībā.

(175) Komisija norāda, ka informācija par administratīvajām cenām, kas izmantotas zemes maiņas darījumos, kā arī par visu ar darījumiem saistīto zemes gabalu tirgus cenām zemes maiņas brīdī jau ir Bulgārijas iestāžu rīcībā ([99]), tāpēc tām nevajadzētu būt pārmērīgi sarežģīti noteikt atgūstamās summas, pamatojoties uz 173. apsvērumā aprakstīto metodiku ([100]).

(176) Tomēr gadījumos, kad Bulgārijas iestādēm ir pamatotas bažas, ka minēto metodiku nevar īstenot vai ka, to izmantojot, tiek iegūta summa, kas acīmredzami nepareizi atspoguļo saņemtā valsts atbalsta summu, tās var nolemt, ka tās novērtēs apmainīto zemes gabalu tirgus cenas, kādas tās bija darījuma brīdī, piesaistot neatkarīgu ekspertu, kurš ir kvalificēts veikt šādus novērtējumus un kurš izvēlēts atklāta konkursa procedūrā. Nosakot procedūru šāda eksperta izvēlei, pat gadījumos, kad līguma summa nepārsniedz Savienības publiskā iepirkuma direktīvās noteiktās robežvērtības, jāievēro pārredzamības un vienlīdzīgas attieksmes princips. Konkrētāk, konkursa procedūrai jābūt šādai: i) pietiekami reklamētai; ii) pamatotai ar objektīviem, iepriekš zināmiem atlases kritērijiem; un iii) tās ietvaros jābūt sniegtai informācijai, ka pēc sākotnējās atlases posma galīgais lēmums tiks pieņemts, piedaloties Komisijas dienestu pārstāvjiem. Minētajos izņēmuma gadījumos Bulgārijas iestādēm: i) jānorāda attiecīgais(-ie) zemes gabals(-i); ii) jānorāda pamatojums vajadzībai pēc neatkarīga eksperta veikta novērtējuma konkrētajā gadījumā; un iii) jāiesniedz Komisijai priekšlikums par neatkarīgu ekspertu (kurš jāizvēlas atklātā konkursā), par kuru jāvienojas Komisijai un Bulgārijas Republikai.

(177) Visbeidzot, tā kā atbalsta atgūšanas mērķis ir tāda *status quo ante* atjaunošana, kāds tas bija pirms zemes maiņas darījuma dienas, Komisija uzskata, ka, ņemot vērā zemes maiņas nolīgumu izņēmuma raksturu attiecībā uz meža zemi, kas nav komerciāli izmantota, Bulgārijas Republika izpildītu savu pienākumu atgūt nelikumīgi īstenoto atbalstu, anulējot apstrīdētos zemes maiņas darījumus, proti, apmainot attiecīgos zemes gabalus atpakaļ. Tomēr tā būtu pienācīga atgūšana tikai tādos gadījumos, ja attiecīgajai valsts un privātajai meža zemei kopš maiņas darījuma nav veikti būtiski pārveidojumi. Šādos gadījumos Komisija jāinformē par attiecīgajiem zemes gabaliem divu mēnešu laikā no šā lēmuma paziņošanas Bulgārijas Republikai, attiecīgie zemes maiņas darījumi jāanulē, un četru mēnešu laikā no šā lēmuma paziņošanas jāiesniedz pierādījumi par anulēšanu.

(178) Visos gadījumos, kad jāveic atbalsta atgūšana, tā jāīsteno, sākot no brīža, kad atbalsta saņēmēji sākuši saņemt priekšrocības, tas ir, no dienas, kad stājies spēkā tiesību akts, ar ko atbalsta saņēmējiem piešķirtas tiesības apmainīt viņu privāto meža zemi pret valsts meža zemi.

(179) Atgūstamajās summās jāiekļauj procenti, ko aprēķina no dienas, kad summas nodotas saņēmēju rīcībā, līdz to faktiskajai atmaksāšanai. Procenti jāaprēķina, procentu likmi piemērojot gan pamatsummai, gan procentiem līdz atbalsta atmaksāšanas dienai, saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 794/2004 ([101]) V nodaļu un Komisijas Regulu (EK) Nr. 271/2008 ([102]), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 794/2004.

(180) Termiņam, kurā valsts atbalsta summas jāatgūst no individuāliem to saņēmējiem, pēc iespējas precīzāk jāatbilst atgūšanas paziņojumā ([103]) norādītajiem termiņiem. Jebkurā gadījumā termiņi nedrīkst pārsniegt 5. tabulā norādītos.

([99]) Šo informāciju Bulgārija sniedza izklājlapā, kas nosūtīta Komisijai 2014. gada 21. janvāra e-pastā (turpmāk "dokuments Nr. 2014/032997").

([100]) T. i., i) attiecīgā meža zemes gabala tirgus cena un ii) attiecīgā meža zemes gabala administratīvā cena, kas noteikta, piemērojot Noteikumus par pamatcenām, un faktiski izmantota zemes maiņas darījuma nolūkā, dokumentā Nr. 2014/032997 norādītajās summās.

([101]) Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regula (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK Līguma 93. panta piemērošanai (OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.).

([102]) Komisijas 2008. gada 30. janvāra Regula (EK) Nr. 271/2008, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai (OV L 82, 25.3.2008., 1. lpp.).

([103]) Komisijas paziņojums – Ceļā uz Komisijas lēmumu efektīvu izpildi, kuros dalībvalstīm tiek uzdots atgūt nelikumīgu un nesaderīgu valsts atbalstu (OV C 272, 15.11.2007., 4. lpp.).

*5. tabula*

**Atbalsta atgūšanas grafiks**

| Termiņš | Darbība |
|---|---|
| 1. **Divu mēnešu** laikā no šā lēmuma paziņošanas Bulgārijas Republikai | Bulgārijas Republikai jāinformē Komisija par pasākumiem, kas plānoti vai veikti, lai īstenotu šo lēmumu, un jo īpaši:<br>i) jāiesniedz Komisijai visu to zemes maiņas darījumu saraksts, uz kuriem attiecas atbalsta atgūšana, norādot šādu informāciju:<br>— apmainīto privāto un valsts meža zemes gabalu administratīvās un tirgus cenas (pamatojoties uz informāciju, ko Bulgārijas Republika sniegusi dokumentā Nr. 2014/032997), informācija par katrā darījumā iesaistītajām papildu kompensācijām un izrietošais valsts atbalsts, kas jāatgūst,<br>— katrā darījumā iesaistītās privātpersonas vārds, uzvārds, norādot iemeslus, kāpēc konkrēto atbalsta saņēmēju uzskata vai neuzskata par uzņēmumu;<br>ii) jānorāda gadījumi, kuros atgūšana tiks veikta, pamatojoties uz ekspertu novērtējumu par meža zemes gabalu tirgus cenām zemes maiņas darījumu brīdī (176. apsvērums);<br>iii) jānorāda gadījumi, kuros atgūšana tiks veikta, anulējot zemes maiņas darījumu (177. apsvērums). |
| 2. **Četru mēnešu** laikā no šā lēmuma paziņošanas Bulgārijas Republikai | Attiecībā uz 1. punkta ii) apakšpunktā minētajiem zemes gabaliem Bulgārijas Republikai jābūt iecēlušai neatkarīgu ekspertu zemes gabalu novērtēšanas veikšanai. Šādam ekspertam jābūt izvēlētam atklāta konkursa procedūrā un ieceltam, vienojoties ar Komisiju, pēc iepriekšēja Bulgārijas Republikas priekšlikuma. |
| 3. **Septiņu mēnešu** laikā no šā lēmuma paziņošanas Bulgārijas Republikai | Bulgārijas Republikai jāiesniedz Komisijai neatkarīgā eksperta sagatavots novērtējuma ziņojums par 1. punkta ii) apakšpunktā minētajiem zemes gabaliem. |
| 4. **Astoņu mēnešu** laikā no šā lēmuma paziņošanas Bulgārijas Republikai | Bulgārijas Republikai jābūt nosūtījušai visiem attiecīgajiem atbalsta saņēmējiem atgūšanas rīkojumus, kuros norādītas precīzas atbalsta summas, kas jāatgūst. |
| 5. **Divpadsmit mēnešu** laikā no šā lēmuma paziņošanas Bulgārijas Republikai | Bulgārijas Republikai jābūt īstenojušai atgūšanu par visiem attiecīgajiem zemes maiņas darījumiem. |

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

*1. pants*

Valsts atbalsts, kas piešķirts uzņēmumiem saistībā ar darījumiem, kuros valsts meža zeme apmainīta pret privātu meža zemi laikposmā no 2007. gada 1. janvāra līdz 2009. gada 27. janvārim, un ko Bulgārijas Republika nelikumīgi īstenojusi, pārkāpjot Līguma 108. panta 3. punktu, nav saderīgs ar iekšējo tirgu.

*2. pants*

Šā lēmuma 1. pantā minētajos zemes maiņas darījumos piešķirtais individuālais atbalsts nav atbalsts, ja piešķiršanas brīdī tas ir atbildis nosacījumiem regulā, kura pieņemta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 994/98 2. pantu un kura ir piemērojama minētā atbalsta piešķiršanas brīdī.

*3. pants*

Individuāls atbalsts, kas piešķirts 1. pantā minētajos zemes maiņas darījumos un piešķiršanas brīdī ir atbildis nosacījumiem regulā, kura pieņemta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 994/98 1. pantu, vai jebkuras citas apstiprinātas atbalsta shēmas nosacījumiem, ir saderīgs ar iekšējo tirgu, ja tas nepārsniedz konkrētajam atbalsta veidam piemērojamo maksimālo atbalsta intensitāti.

*4. pants*

1. Bulgārijas Republika atgūst nesaderīgo atbalstu, kas piešķirts 1. pantā minētajos zemes maiņas darījumos, no tā saņēmējiem.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, nesaderīgo atbalstu var atgūt no tā saņēmējiem, anulējot zemes maiņas darījumus gadījumos, ja attiecīgajai valsts un privātajai meža zemei kopš maiņas darījuma nav veikti būtiski pārveidojumi.

3. Atgūstamajām summām pieskaita procentus par laikposmu no dienas, kad atbalsts nodots saņēmējiem, līdz to faktiskās atgūšanas dienai.

4. Procentus aprēķina gan par pamatsummu, gan procentiem līdz atbalsta atmaksāšanas dienai saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 794/2004 V nodaļu un Regulu (EK) Nr. 271/2008.

5. No šā lēmuma pieņemšanas dienas Bulgārijas Republika atceļ visus neizmaksātos atbalsta maksājumus, kas piešķirti saistībā ar 1. pantā minētajiem zemes maiņas darījumiem.

*5. pants*

1. Saskaņā ar 1. pantā minēto shēmu piešķirto atbalstu atgūst nekavējoties un faktiski.

2. Bulgārijas Republika nodrošina, kas šis lēmums tiek pilnīgi īstenots divpadsmit mēnešu laikā no tā paziņošanas dienas.

*6. pants*

1. Četru mēnešu laikā no šā lēmuma paziņošanas Bulgārijas Republika iesniedz Komisijai šādu informāciju:

a) visu maiņas darījumu saraksts, kurā norādīta šāda informācija:

   — apmainīto privāto un valsts meža zemes gabalu administratīvās un tirgus cenas, informācija par katrā darījumā iesaistītajām papildu naudas summām un izrietošā valsts atbalsta summa,

   — privātpersonas, t. i., katrā zemes maiņas darījumā piešķirtā atbalsta saņēmēja, vārds, uzvārds, norādot iemeslus, kāpēc konkrēto personu uzskata vai neuzskata par uzņēmumu;

b) informācija par gadījumiem, kuros atgūšana tiks veikta, pamatojoties uz tām tirgus cenām zemes maiņas darījumu brīdī, kas norādītas Bulgārijas Republikas iesniegtajā dokumentā Nr. 2014/032997;

c) informācija par gadījumiem, kuros atgūšana tiks īstenota, anulējot zemes maiņas darījumu;

d) informācija par gadījumiem, kuros atgūšana tiks īstenota, pamatojoties uz summām, kuras noteicis neatkarīgs profesionāls vērtēšanas eksperts, un dokumenti, kas apliecina, ka konkrētais neatkarīgais eksperts, kurš izvēlēts atklātā konkursā un kuram piekritusi Komisija, ir iecelts.

2. Astoņu mēnešu laikā no šā lēmuma paziņošanas Bulgārijas Republika iesniedz Komisijai šādu informāciju:

a) to personu skaits, kuras saņēmušas atbalstu 1. pantā minētajos zemes maiņas darījumos, un atbalsta kopējā summa, ko katra persona saņēmusi darījumu rezultātā;

b) kopējā summa (pamatsumma un atgūšanas procenti), kas jāatgūst no katra saņēmēja;

c) šā lēmuma izpildei jau veikto un plānoto pasākumu sīks apraksts;

d) dokumenti, kas apliecina, ka atbalsta saņēmējiem ir pieprasīts atmaksāt atbalstu.

3. Divpadsmit mēnešu laikā no šā lēmuma paziņošanas Bulgārijas Republika iesniedz dokumentus, kas apliecina, ka atbalsts ir pilnīgi atgūts no attiecīgajiem tā saņēmējiem.

4. Bulgārijas Republika, iesniedzot ziņojumus reizi divos mēnešos, informē Komisiju par šā lēmuma īstenošanai veikto valsts pasākumu norisi, līdz 1. pantā minētajos zemes maiņas darījumos piešķirtā atbalsta atgūšana ir pabeigta. Pēc Komisijas vienkārša pieprasījuma tā tūlīt sniedz informāciju par jau veiktajiem un plānotajiem šā lēmuma izpildes pasākumiem. Tā arī sniedz sīku informāciju par atbalsta un atgūšanas procentu summām, ko saņēmēji jau atmaksājuši.

*7. pants*

Šis lēmums ir adresēts Bulgārijas Republikai.

Briselē, 2014. gada 5. septembrī

*Komisijas vārdā –*
*priekšsēdētāja vietnieks*
Joaquín ALMUNIA